Danmarks
Akkrediteringsinstitution

Københavns Universitet
Rektor Ralf Hemmingsen
Lotte Lynggaard-Johansen

Sendt pr. e-mail:
ku@ku.dk, rektor@adm.ku.dk, lotte.lynggaard-johansen@sund.ku.dk

Betinget positiv akkreditering af eksisterende bacheloruddannelse i jura

Akkrediteringsrådet

30. september 2015

Bredgade 38
1260 København K
Tel. 3392 6900
Fax 3392 6901
Mail akkr@akkr.dk
Web www.akkr.dk

CVR-nr. 3060 3907

Sagsbehandler
Malene Hyldekrog
Tel. 72 31 88 08
Mail mahy@akkr.dk

Ref.-nr. 14/007340-47

Akkrediteringsrådet har 24. september 2015 akkrediteret bacheloruddannelsen i jura **betinget positivt,** jf. akkrediteringslovens § 14, stk.1.[1] Rådet har truffet afgørelsen på baggrund af vedlagte akkrediteringsrapport fra Danmarks Akkrediteringsinstitution. Rådet har fastsat akkrediteringsperioden til to år.

Rådet har vurderet uddannelsen ud fra de kriterier for relevans og kvalitet, som fremgår af akkrediteringsbekendtgørelsen[2] og "Vejledning til uddannelsesakkreditering (eksisterende uddannelser og udbud)", 30. september 2013.

Rådet finder samlet set, at uddannelsen lever op til betingelserne for en betinget positiv akkreditering, men at uddannelsen ikke fuldt ud lever op til betingelserne for en positiv akkreditering. Det er rådets vurdering, at kravene i akkrediteringsbekendtgørelsens kriterier 2, 4 og 5 er delvist opfyldt.

Den akkrediteringsfaglige vurdering af uddannelsen er en helhedsvurdering. Rådet har i behandlingen af de enkelte kriterier identificeret en række problemer, som har betydning for den samlede vurdering af uddannelsens relevans og kvalitet. I forbindelse med opfølgningen på den betinget positive akkreditering skal institutionen forholde sig til både afgørelsesbrevet og akkrediteringsrapporten, hvor de kritiske vurderinger er nærmere udfoldet og begrundet.

Rådet vil ved genakkreditering af uddannelsen inden for den af rådet fastsatte periode vurdere, om der er rettet op på de forhold, som har medført den betinget positive uddannelsesakkreditering, jf. akkrediteringslovens § 16, stk. 1.

Ved afgørelsen har rådet lagt vægt på følgende kritiske vurderinger fra akkrediteringspanelet. Vurderingerne er udfoldet yderligere i akkrediteringsrapporten.

Rådet har i sin afgørelse lagt vægt på, at de studerende har begrænset adgang til det juridiske forskningsmiljø bag uddannelsen gennem undervisning og vejledning, hvilket betyder, at de studerende ikke i tilstrækkelig grad får en forskningsbaseret uddannelse.

Rådet anerkender akkrediteringspanelets vurdering af, at jura i vidt omfang er en professionsrettet uddannelse, og at der er så betydelige sammenhænge mellem retsvidenskabelig forskning og praktisk juridisk virksomhed, at der er gode grunde til at inddrage praktikere på uddannelsen med henblik på at ruste de studerende bedst muligt til at udøve såvel retsvidenskabelig som praktisk juridisk virksomhed.

[1] Lov nr. 601 af 12. juni 2013 om Akkrediteringsinstitutionen for videregående uddannelser (akkrediteringsloven).
[2] Bekendtgørelse nr. 745 af 24. juni 2013 om akkreditering af videregående uddannelsesinstitutioner og godkendelse af nye videregående uddannelser (akkrediteringsbekendtgørelsen).

Rådet noterer endvidere, at universitetet har gennemført en studiereform af bacheloruddannelsen med henblik på at styrke den pædagogiske og didaktiske tilrettelæggelse af undervisningen.

Rådet finder det dog afgørende, at de studerende har meget begrænset mulighed for adgang til det juridiske forskningsmiljø bag uddannelsen gennem undervisning og vejledning. Der er således tilknyttet særdeles få forskningsansatte undervisere fra det juridiske forskningsmiljø bag uddannelsen pr. studerende til uddannelsen. Derimod varetages undervisning i høj grad af praktikere, der ikke har forpligtelse til at forske. Samtidig får 75 % af de studerende i forbindelse med udarbejdelsen af deres bachelorprojekt vejledning af eksterne undervisere. Disse forhold betyder, at der ikke er balance i forholdet mellem inddragelse af forskere og praktikere med den konsekvens, at de studerende ikke i tilstrækkelig grad får en uddannelse, som er forankret i og baserer sig på forskning. Rådet finder, at problemet med den meget begrænsede adgang til det juridiske forskningsmiljø skal ses i sammenhæng med en manglende strategi for anvendelsen af eksterne undervisere samt disses integration i den samlede uddannelse.

Danmarks
Akkrediteringsinstitution

Rådet finder det endvidere problematisk, at der er afsat meget få vejledningstimer til bachelorprojektet. Ligeledes vurderes det kritisk, at de studerende oplever overlap eller modstridende vejledning mellem hhv. såkaldt klyngevejledning og individuel vejledning.

Rådet finder det endelig problematisk, at der efter akkrediteringspanelets vurdering ikke er en tilstrækkelig administrativ understøttelse af uddannelsen. Denne vurdering bygger i særdeleshed på panelets besøg på uddannelsen, hvor studerende og undervisere fortalte, at de oplever, at den studieadministrative understøttelse af uddannelserne ikke er velfungerende og tilstrækkelig, og at de oplever, at udfordringerne har stået på gennem længere tid.

Rådet noterer, at universitetet er opmærksomt på flere af ovenstående problemstillinger og arbejder på en strategi, der har til hensigt at sikre, at de studerende får en bedre adgang til forskningsmiljøet bag uddannelsen samt en forbedret studieadministrativ understøttelse af uddannelsen. Rådet finder dog, at det er for tidligt at vurdere implementeringen af den planlagte strategi.

Akkrediteringen er gældende til og med 24. september 2017, jf. akkrediteringslovens § 16.

Inden akkrediteringsperiodens udløb træffer rådet afgørelse om akkreditering på baggrund af en supplerende akkrediteringsrapport. Institutionen skal inden da indsende tilstrækkelig og relevant dokumentation for ændringer af ovenstående forhold, således at Danmarks Akkrediteringsinstitution kan udarbejde den supplerende akkrediteringsrapport. Danmarks Akkrediteringsinstitution vil oplyse institutionen nærmere om proces og tidsfrister.

Såfremt uddannelsen på dette tidspunkt fuldt ud lever op til betingelserne for en positiv akkreditering, vil I kunne udbyde uddannelsen for den resterende turnusperiode, som er fastsat til 6 år, jf. akkrediteringslovens § 15.

Klagevejledning

Rådets afgørelse kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. akkrediteringslovens § 28, stk. 1.

Retlige spørgsmål til denne afgørelse kan dog indbringes for Styrelsen for Videregående Uddannelser, jf. akkrediteringslovens § 28, stk. 2.

Det betyder, at I kan klage til Styrelsen for Videregående Uddannelser, hvis I mener, at afgørelsen ikke følger de regler, som gælder for akkreditering af videregående uddannelser. I kan ikke klage over de faglige vurderinger i afgørelsen, da rådets faglige vurderinger er endelige. Fristen for at klage over retlige spørgsmål er senest 14 dage, efter at I har modtaget afgørelsen.

Hvis I ønsker at klage over afgørelsen, skal I sende klagen til:

Styrelsen for Videregående Uddannelser
Bredgade 43
1260 København K
Eller på e-mail:
uds@uds.dk

I er velkomne til at kontakte direktør Anette Dørge på e-mail: akkr@akkr.dk, hvis I har spørgsmål eller behov for mere information.

Danmarks
Akkrediteringsinstitution

Med venlig hilsen

Per B. Christensen
Formand
Akkrediteringsrådet

Anette Dørge
Direktør
Danmarks Akkrediteringsinstitution

Bilag:
Kopi af akkrediteringsrapport

Dette brev er også sendt til:
Styrelsen for Videregående Uddannelser, Uddannelses- og Forskningsministeriet

Danmarks
Akkrediteringsinstitution

Akkrediterings-rapport

2015

AKKREDITERING AF EKSISTERENDE UDDANNELSE

BACHELOR- OG KANDIDAT-UDDANNELSE I JURA

KØBENHAVNS UNIVERSITET

Bachelor- og kandidatuddannelsen i jura, Københavns Universitet
14/007340
September 2015
Publikationen er offentliggjort elektronisk på www.akkr.dk

Indholdsfortegnelse

Indstilling for bacheloruddannelsen i jura ... 5
Begrundelse for indstilling ... 5
Indstilling for kandidatuddannelsen i jura ... 7
Begrundelse for indstilling ... 7
Akkrediteringspanelet ... 8
I Uddannelsesguiden er uddannelsen beskrevet på følgende måde ... 9
Grundoplysninger ... 10
Uddannelsestal ... 10
Uddannelsens mål for læringsudbytte ... 11
Bacheloruddannelsen ... 11
Kandidatuddannelsen ... 12
Uddannelsens struktur ... 13
Studieaktivitet for bachelor- og kandidatuddannelsen ... 14
Kriterium I: Behov og relevans ... 15
Kriterium II: Videngrundlag ... 21
Kriterium III: Mål for læringsudbytte ... 29
Kriterium IV: Tilrettelæggelse og gennemførelse ... 35
Kriterium V: Intern kvalitetssikring og -udvikling ... 46
Om akkrediteringen ... 54
Sagsbehandling ... 55
Dokumentation – samlet oversigt ... 55

Indstilling for bacheloruddannelsen i jura

Danmarks Akkrediteringsinstitution (AI) indstiller bacheloruddannelsen i jura på Københavns Universitet i København til:

Betinget positiv uddannelsesakkreditering

Begrundelse for indstilling

Bacheloruddannelsen indstilles til betinget positiv akkreditering, fordi akkrediteringspanelet har vurderet, at de studerende har begrænset adgang til det juridiske forskningsmiljø bag uddannelsen gennem undervisning og vejledning. Det betyder, at de studerende ikke i tilstrækkelig grad får en forskningsbaseret uddannelse.

Bachelor- og kandidatuddannelsen i jura er en uddannelse med mange studerende. Set i lyset af den store studenterbestand består det juridiske forskningsmiljø af få forskere. På uddannelsen anvendes der i meget vid udstrækning en stor andel af eksterne undervisere (praktikere) til at forestå undervisning og vejledning. Det anerkendes, at jura i vidt omfang er en professionsrettet uddannelse, og at der er så betydelige sammenhænge mellem retsvidenskabelig forskning og praktisk juridisk virksomhed, at der er gode grunde til at inddrage praktikere på uddannelsen med henblik på at ruste de studerende bedst muligt til at udøve såvel retsvidenskabelig som praktisk juridisk virksomhed. Samtidig er det afgørende, at de studerende får en forskningsbaseret uddannelse i form af forskningsbaseret undervisning og vejledning. Derfor er det for eksempel problematisk, at langt størstedelen af de studerendes bachelorprojekter vejledes af praktikere, der ikke har forpligtigelse til at forske.

Akkrediteringspanelet har vurderet, at den udstrakte anvendelse af praktikere betyder, at de studerendes adgang til forskningsmiljøet bag uddannelsen ikke er tilstrækkelig.

Der er for nylig gennemført en reform af uddannelsen, der har betydet omlægning af undervisningen til i højere grad at være baseret på seminarundervisning frem for store forelæsninger. Universitetet har med reformen ønsket at styrke den pædagogiske og didaktiske tilrettelæggelse af undervisningen, herunder i højere grad at aktivere de studerende i og uden for undervisningen og fremme deres evne til aktiv læring, selvstændighed og kritisk stillingtagen.

Panelet anerkender, at formålet med reformen har været at højne kvaliteten af undervisningen og fremme aktiv læring. Den udstrakte brug af eksterne undervisere understøtter imidlertid kun de mere praktiske aspekter af læringsmålene og i mindre grad de mere akademiske læringsmål samt uddannelsens forankring i et aktivt forskningsmiljø.

På bacheloruddannelsen er der desuden afsat meget få timer til individuel vejledning af de studerende i forbindelse med bachelorprojektet. Som en del af reformen er der blevet indført såkaldt klyngevejledning i forbindelse med bachelorprojektet. De studerende havde under besøget en markant kritik af den vejledningsform, bl.a. fordi de oplevede at få modstridende vejledning fra hhv. klyngevejleder og individuel vejleder. Det vurderes at være alvorligt, at der dels er afsat meget få timer til vejledning, og dels at de studerende ikke opleverklyngevejledningen som velfungerende.

Det store antal studerende understreger behovet for en solid studieadministrativ understøttelse af uddannelsen. De studerende og underviserne på uddannelsen oplever ikke, at understøttelsen er tilstrækkelig. Ledelsen er opmærksom på udfordringerne og har bl.a. gennemført en undersøgelse ved Kammeradvokaten, der havde fokus på fakultetets sagsbehandling.

Akkrediteringspanelet anerkender, at forskningsmiljøet bag uddannelsen er relevant, aktivt og af tilstrækkelig kvalitet. Panelet lægger dog særlig vægt på, at det er afgørende, at de studerende får mulighed for kontakt til dette forskningsmiljø gennem både undervisning og vejledning.

Universitetet vil i 2015 udarbejde en strategi for brug af hhv. fastansat videnskabeligt personale (VIP'er) og eksterne undervisere (DVIP'er) på uddannelsen baseret på instituttets nuværende principper. Målsætningerne inkluderer bl.a., at der skal være forskningsbaseret undervisning på uddannelsens videnskabelige elementer, og vejledning, som er en "særligt kvalificeret undervisningsopgave" skal i overvejende grad varetages af det videnskabelige personale. Målsætningerne i principperne og den kommende strategi anerkendes, men det vurderes, at der i øjeblikket er betydelig afstand mellem praksis og strategiens målsætninger.

Næsten alle dimittender fra uddannelsen fortsætter i videre uddannelse og oplever derfor ingen ledighed. Uddannelsens kompetenceprofil lever op til den danske kvalifikationsramme for videregående uddannelse, og det faglige niveau på uddannelsen er tilrettelagt, så det er i overensstemmelse med adgangskravet. Underviserne er pædagogisk kvalificerede, og skulle de studerende i løbet af uddannelsen ønske at gennemføre et udlandsophold, har de også mulighed for det.

Universitetet indsamler og analyserer relevant information om uddannelsen, og informationen bliver anvendt i det løbende kvalitetssikringsarbejde. Relevante aftagere involveres i arbejdet, og der er udarbejdet et overordnet koncept for periodiske evalueringer af hele uddannelsen med inddragelse af aftagere.

Det vurderes, at universitetet er opmærksomt på flere af ovenstående problemstillinger og arbejder på en strategi, der skal sikre, at de studerende får en bedre adgang til forskningsmiljøet bag uddannelsen. Det er imidlertid endnu for tidligt at vurdere implementeringen af den planlagte strategi.

Indstilling for kandidatuddannelsen i jura

Danmarks Akkrediteringsinstitution (AI) indstiller kandidatuddannelsen i jura på Københavns Universitet i København til:

Positiv uddannelsesakkreditering

Begrundelse for indstilling

Kandidatuddannelsen indstilles til positiv akkreditering, fordi akkrediteringspanelet har vurderet, at de studerende har tilstrækkelig adgang til det juridiske forskningsmiljø bag uddannelsen, da de studerende i tilstrækkelig grad undervises af forskere fra det juridiske forskningsmiljø. Undervisningen foregår udelukkende på mindre seminarhold, hvilket understøtter kontakt mellem forskere og studerende.

Kandidatuddannelsen i jura på Københavns Universitet i København er tilknyttet et relevant juridisk forskningsmiljø, der dækker de faglige områder, som uddannelsen er baseret på. Det er også undervisere tilknyttet det juridiske forskningsmiljø, der er ansvarlige for at tilrettelægge uddannelsen.

Bachelor- og kandidatuddannelsen i jura er en uddannelse med mange studerende. Set i lyset af den store studenterbestand består det juridiske forskningsmiljø af få forskere. Der anvendes en del eksterne undervisere (praktikere) til undervisning og vejledning på uddannelsen. Det anerkendes, at jura i vidt omfang er en professionsrettet uddannelse, og at der er så betydelige sammenhænge mellem retsvidenskabelig forskning og praktisk juridisk virksomhed, at der er gode grunde til at inddrage praktikere på uddannelsen med henblik på at ruste de studerende bedst muligt til at udøve såvel retsvidenskabelig som praktisk juridisk virksomhed.

Samtidig er det afgørende, at de studerende får en forskningsbaseret uddannelse i form af forskningsbaseret undervisning og vejledning. På kandidatuddannelsen varetages undervisningen overvejende af fastansat videnskabeligt personale (VIP'er), og uddannelsen er tilrettelagt som seminarundervisning på hold med under 40 studerende. Det vurderes på den baggrund, at de studerende har tilstrækkelig adgang til forskningsmiljøet bag uddannelsen. Tilrettelæggelsen af undervisningen fremstår også som velfungerende og understøtter uddannelsens læringsmål.

Det konstateres samtidig, at der er grundlag for forbedringer i uddannelsens tilrettelæggelse af specialeprocessen og i tildelingen af specialevejledere, herunder særligt at kun halvdelen af vejlederne er fastansatte forskere på uddannelsen, og at antallet af vejledningstimer er begrænset. Universitetet tilkendegiver, at det er en målsætning at bringe andelen op på 80 %, dog uden nærmere at redegøre for, hvordan dette mål vil blive nået.

Universitetet vil i 2015 udarbejde en strategi for brug af hhv. fastansat videnskabeligt personale og eksterne undervisere (DVIP'er) på uddannelsen baseret på instituttets nuværende principper. Målsætningerne inkluderer bl.a., at der skal være forskningsbaseret undervisning på uddannelsens videnskabelige elementer, og vejledning, som er en "særligt kvalificeret undervisningsopgave" skal i overvejende grad varetages af det videnskabelige personale.

Uddannelsens dimittender er i relevant beskæftigelse, og uddannelsens kompetenceprofil lever op til den danske kvalifikationsramme for videregående uddannelse.

Det faglige niveau på uddannelsen er tilrettelagt, så det er i overensstemmelse med adgangskravet, og uddannelsens faglige indhold og mål for læringsudbytte er sammensat og beskrevet således, at det lever op til kvalifikationsrammen for videregående uddannelse. Underviserne er desuden pædagogisk kvalificerede, og skulle de studerende i løbet af uddannelsen ønske at gennemføre et udlandsophold, har de også mulighed for det.

Universitetet indsamler og analyserer relevant information om uddannelsen, og informationen bliver anvendt i det løbende kvalitetssikringsarbejde. Relevante aftagere involveres i arbejdet, og der er udarbejdet et overordnet koncept for periodiske evalueringer af hele uddannelsen med inddragelse af aftagere.

Det store antal studerende understreger behovet for en solid studieadministrativ understøttelse af uddannelsen. De studerende og underviserne på uddannelsen oplever ikke, at understøttelsen er tilstrækkelig. Ledelsen er opmærksom på udfordringerne og har bl.a. gennemført en undersøgelse ved Kammeradvokaten, der havde fokus på fakultetets sagsbehandling.

Den samlede vurdering er, at uddannelsen er af tilstrækkelig kvalitet til, at den kan indstilles til positiv akkreditering,

Akkrediteringspanelet

Denne rapport er udarbejdet af AI i samarbejde med et akkrediteringspanel, som er nedsat til lejligheden. Panelet er sammensat, så medlemmerne har indgående viden om uddannelsens fagområder, uddannelsestilrettelæggelse og -gennemførelse og forholdene på arbejdsmarkedet. Panelet består af:

- Johannes Martin Fenger, cand.jur., kontorchef hos Folketingets Ombudsmand. Johannes Martin Fenger er juridisk kandidat fra Københavns Universitet og var i perioden 2000-12 ansat i Justitsministeriets departement, hvor han gennemgik Justitsministeriets uddannelsesforløb og i en periode var chef for personalekontoret. Sideløbende med ansættelsen i Justitsministeriet var han i en årrække ekstern underviser i forfatningsret på Det Juridiske Fakultet på Københavns Universitet.

- Kåre Lilleholt, professor i retsvidenskab på Det juridiske fakultet på Universitetet i Oslo. Han blev dr.jur. i 1986 og har tidligere bl.a. haft stillinger som professor på Det juridiske fakultet på Universitetet i Bergen og ved Norges Handelshøyskole. Desuden har han gennem flere år haft egen praksis som advokat, i en periode på fuld tid.

- Per Ole Träskman, senior professor på Juridiska fakulteten på Lunds universitet. Han er dr.jur. fra Helsingfors Universitet og har tidligere været professor i straffe- og procesret ved Helsingfors Universitet samt gæsteprofessor og lektor ved Handelshøjskolen i København (det nuværende CBS). I perioden 2000-09 var han dekan for Juridiska fakulteten på Lunds universitet. Han er æresdoktor ved Åbo Universitet og æresprofessor ved Ho Chi Minh City University of Law.

- Jeanett Anne Christoffersen, cand.merc.-studerende på Syddansk Universitet. Har forud for optagelse på cand.merc.-studiet opnået en bachelorgrad i erhvervsjura ved samme universitet.

Akkrediteringspanelet har været i høring hos institutionen, som har haft mulighed for at gøre indsigelse, hvis der var tvivl om en panelmedlemmets habilitet. Alle panelmedlemmerne har underskrevet en habilitetserklæring og en erklæring om tavshedspligt.

I Uddannelsesguiden er uddannelsen beskrevet på følgende måde

Bacheloruddannelsen i jura

På uddannelsen beskæftiger du dig med retsvidenskab, som er videnskaben om lovene, og den retsorden, der gælder. Du får et overblik over retssystemet og indblik i, hvordan love bliver til, og hvordan de bruges i samfundet.
Du studerer fx Folketingets behandling og vedtagelse af lovforslag, EU's rolle i behandlingen af lovforslag, og hvordan lovene påvirker danskernes hverdag.
En væsentlig del af uddannelsen handler om, hvordan love og regler skal fortolkes og administreres. Du får forudsætninger for at arbejde med problemstillinger inden for alle dele af retssystemet på et videnskabeligt grundlag.
Du har undervisning i fagområder som fx:

- Formueret, hvor du lærer om de rettigheder og pligter, der knytter sig til det at eje noget, fx ejendomsret og brugsret
- Forfatningsret, hvor du får indsigt i de regler, som danner grundlag for vores stat og politiske system
- Forvaltningsret, hvor du lærer om reglerne for den administration, der foregår i staten og kommunerne
- Folkeret, hvor du lærer om, hvad folkeretten og de folkeretlige menneskerettigheder er
- EU-ret, hvor du får kendskab til de særlige problemstillinger, fortolkningsprincipper og retskilder, der gør sig gældende inden for det EU-retlige område
- Familie- og arveret, hvor du bl.a. studerer de regler, der gælder, når man bliver gift og skilt, eller når nogen dør, og formuen skal deles
- Retslære, hvor du får en forståelse for, hvad retten er
- Strafferet, hvor du lærer om lovene i forbindelse med strafudmåling og om, hvordan man bærer sig ad under en retssag, fx med hensyn til fremførelse af beviser og argumentation

Kandidatuddannelsen i jura

På kandidatuddannelsen udbygger du den viden og de færdigheder, du har tilegnet dig på bacheloruddannelsen inden for de grundlæggende juridiske discipliner.

Du vælger et eller flere af fagets områder, som du ønsker at specialisere dig i, og arbejder selvstændigt med at forstå og løse både teoretiske og praktiske juridiske problemstillinger inden for det pågældende område.

Grundoplysninger

Udbudssted

Uddannelserne bliver udbudt i Studiestræde 6, 1455 København K. Undervisningen foregår på flere af fakultetets lokaliteter i Københavns indre by.

Sprog

Undervisningen foregår på dansk.

Hovedområde

Uddannelserne hører under det samfundsvidenskabelige hovedområde.

Uddannelsestal

Bacheloruddannelsen i jura i København	2011	2012	2013
Antal nye studerende optaget på uddannelsen i de seneste tre år	748	759	809
Antal indskrevne studerende de seneste tre år	2330	2400	2535
Antal dimittender de seneste tre år	511	492	580
VIP-årsværk (2013/2014)			11,6
Kandidatuddannelsen i jura i København	2011	2012	2013
Antal nye studerende optaget på uddannelsen i de seneste tre år	558	639	733
Antal indskrevne studerende de seneste tre år	1832	2047	2249
Antal dimittender de seneste tre år	477	442	510
VIP-årsværk (2013/2014)			17,4

Uddannelsens mål for læringsudbytte

Bacheloruddannelsen

Viden
En juridisk bachelor har:

- Kendskab til juridisk informationssøgning i forhold til nationale såvel som internationale retskilder og faglitteratur
- Indgående kendskab til og forståelse for juraens grundfigurer
- Forståelse for retssystemets funktion og opbygning, herunder:
    - Indgående kendskab til retssystemets funktion og placering i national og international sammenhæng
    - Indgående kendskab til retssystemets historie, værdier, praksis og grundprincipper
    - Kendskab til teorier om rettens grundlag og samfundsmæssige funktion
- Indgående kendskab til den juridiske metode
- Kendskab til andre samfundsvidenskabelige metoder af betydning for juraen
- Forståelse for juraens etiske og moralske problemstillinger

En juridisk bachelor kan:
Reflektere over og forklare de politiske og samfundsmæssige hensyn bag konkrete regler

Færdigheder
En juridisk bachelor kan:

- Anvende den juridiske metode til at afdække gældende ret inden for et retligt reguleret område
- Løse konkrete, retlige tvister, herunder:
    - Identificere retligt relevant fakta i et større materiale
    - Ved subsumption afgøre retsfølgen af et givent faktum
    - Konstruere og dekonstruere juridiske argumenter
- Rådgive om retlige problemstillinger
- Identificere og afgrænse retsvidenskabelige, retshistoriske, retssociologiske og retsfilosofiske problemstillinger

Kompetencer
En juridisk bachelor kan:

- Overskue komplekse regelsæt og deres placering i retssystemet
- Kommunikere og formidle præcist og formålstjenstligt både skriftligt og mundtligt, herunder:
    - Formidle retlige problemstillinger og løsningsmodeller til jurister samt ikke-jurister
- Reflektere kritisk over konkrete juridiske afgørelser og mere teoretiske spørgsmål om juraens samfundsmæssige rolle
- Selvstændigt planlægge, håndtere og styre juridiske arbejdsopgaver samt medvirke til at formulere konkrete løsningsforslag inden for en given tidsramme
- Selvstændigt gennemføre retsvidenskabelige analyser på bachelorniveau
- Arbejde professionelt både individuelt og sammen med andre
- Agere løsningsorienteret og konfliktforebyggende
- Identificere egne læringsbehov og strukturere egen læring
- Tilegne sig faglig viden på et fremmedsprog

(2011 Studieordningen for den juridiske bacheloruddannelse ved Københavns Universitet, § 6).

Kandidatuddannelsen

Viden:
En juridisk kandidat har:

- Indgående kendskab til juridisk informationssøgning i forhold til nationale og internationale retskilder og faglitteratur
- Indgående kendskab til og forståelse for juraens grundfigurer på tværs af juridiske discipliner
- Kendskab til retsvidenskab som akademisk disciplin
- Indgående kendskab til dansk rets og retsvidenskabs placering i en større international sammenhæng
- Specialiseret faglig viden inden for en eller flere juridiske discipliner
- Indgående kendskab til juraens etiske og moralske problemstillinger

Færdigheder
En juridisk kandidat kan:

- Anvende den juridiske metode til at løse komplekse, juridiske opgaver
- Diskutere retlige og samfundsmæssige problemstillinger i en national såvel som international sammenhæng
- Inddrage metodiske perspektiver og resultater fra andre faglige discipliner i analysen af juridiske problemstillinger
- Træffe kvalificerede juridiske beslutninger og reflektere kritisk over trufne afgørelser

Kompetencer:
En juridisk kandidat kan:

- Rådgive om retlige problemstillinger under hensyntagen til politiske, økonomiske og samfundsmæssige forhold
- Selvstændigt planlægge, styre og håndtere komplekse arbejdsprocesser herunder:
    - Formulere effektive løsningsforslag inden for en given tidsramme under hensyntagen til politiske, økonomiske og samfundsmæssige forhold
- Selvstændigt gennemføre retsvidenskabelige analyser – ved systematisk, kritisk og selvstændigt at identificere og analysere komplekse retsvidenskabelige problemstillinger – på specialeniveau
- Selvstændigt tage ansvar for og strukturere egen faglig udvikling og specialisering, samt identificere egne læringsbehov og strukturere egen læring
- Reflektere kritisk over juraens samfundsmæssige rolle i en dansk og international sammenhæng

(2014 Studieordningen for den juridiske kandidatuddannelse ved Københavns Universitet, § 6).

Uddannelsens struktur

Bacheloruddannelsen

1. SEMESTER	Studie-teknik* **2,5 ECTS-POINT**	Retssystemet og juridisk metode **7,5 ECTS-POINT**	Erstatning og kontrakt **10 ECTS-POINT**	Strafferet **10 ECTS-POINT**	
2. SEMESTER	Obligationsret **10 ECTS-POINT**		Individets grundlæggende rettigheder **10 ECTS-POINT**	Familie- og arveret **10 ECTS-POINT**	
3. SEMESTER	Tingsret **10 ECTS-POINT**		Retshistorie **5 ECTS-POINT**	Institutionel forfatningsret/ EU-forfatningsret **10 ECTS-POINT**	Folkeret **5 ECTS-POINT**
4. SEMESTER	Sikkerheds- og kreditorrettigheder **10 ECTS-POINT**		Forvaltningsret **15 ECTS-POINT**		EU-ret **5 ECTS-POINT**
5. SEMESTER	Valgfag: **10, 15** eller **20 ECTS-POINT**				
6. SEMESTER	Ret, moral og politik **10 ECTS-POINT**		Bachelorprojekt **20 ECTS-POINT**		

* *Studieteknik og læringsproces*

(Dokumentationsrapporten, s. 31).

Kandidatuddannelsen

7. SEMESTER	Civilprocesret **10 ECTS-POINT**	Grundlæggende skatteret **10 ECTS-POINT**	Valgfag **10 ECTS-POINT**
8. SEMESTER	Valgfag: **10**, **15** eller **20 ECTS-POINT**		
9. SEMESTER	Valgfag: **10**, **15** eller **20 ECTS-POINT**		
10. SEME-STER	Speciale **30 ECTS-POINT**		

(Dokumentationsrapporten, s. 32).

Studieaktivitet for bachelor- og kandidatuddannelsen

Tabel 4.1. Opgørelse over forskellige studieaktiviteter (data for efterår 2013 og forår 2014)

	Undervisning		Vejledning	Andre uddannelsesaktiviteter		Forskningsdækning		
Semester/ modul	Undervisning med holdstørrelse ≤ 40*	Undervisning med holdstørrelse > 40*	Vejledning pr. studerende*	1. Praktik/projektorienteret forløb 2. Bachelorprojekt 3. Kandidatspeciale 4. Obligatorisk udlandsophold	Anden uddannelses-aktivitet opgjort i ECTS-point	VIP*	D-VIP*	Andre undervisere/ vejledere*
Bacheloruddannelsen								
1. semester (30 ECTS)	94	20	0,8**	-	0	5,5	108,5	0,8
2. semester (30 ECTS)	92	18	0	-	0	22,5	87,5	0
3. semester (30 ECTS)	96	20	0	-	0	21,3	94,7	0
4. semester (30 ECTS)	92	14	0	-	0	20,3	85,7	0
5. semester (30 ECTS)***	102	0	0	-	0	31,4	70,6	0
6. semester (30 ECTS)	28	11	2,1 (se note)	2. Bachelorprojekt (20 ECTS-point)	0	9,5	31,5	0,1
Kandidatuddannelsen* **								
7. semester (30 ECTS)	102	0	0	-	0	61,2	40,8	0
8. semester (30 ECTS)	102	0	0	-	0	61,2	40,8	0
9. semester (30 ECTS)	102	0	0	-	0	61,2	40,8	0
10. semester (30 ECTS)	0	0	3 (se note)	3. Kandidatspeciale (30 ECTS-point)	0	1,4	1,6	0

* Opgjort i lektioner á 45 minutter

** Gruppevejledning foretaget af jurastuderende på senere årgange (i alt 24 lektioner for hold på ca. 30 studerende)

*** For bacheloruddannelsens 5. semester og kandidatuddannelsen er opgørelserne baseret på gennemsnitstal for VIP og DVIP-årsværk, der gik til uddannelse i undervisningsåret 2013-2014.

(Dokumentationsrapporten, s. 40).

Kriterium I: Behov og relevans

Uddannelsen er relevant i forhold til arbejdsmarkedets behov.

Uddybning:
- dimittenderne finder relevant beskæftigelse eller videre uddannelse,
- institutionen indgår i en løbende dialog med aftagere og andre relevante interessenter med henblik på fortsat at sikre uddannelsens relevans på arbejdsmarkedet.

Vurdering for bacheloruddannelsen

Kriteriet er tilfredsstillende opfyldt.

Akkrediteringspanelet vurderer, at der ikke er ledighed af betydning blandt dimittenderne, hvor langt størstedelen fortsætter i videre uddannelse. Videre vurderer panelet, at universitetet anvender den løbende dialog med aftagerpanelet, der dækker både bachelor- og kandidatuddannelsen.

Vurdering for kandidatuddannelsen

Kriteriet er tilfredsstillende opfyldt.

Akkrediteringspanelet vurderer, at uddannelsens dimittender finder relevant beskæftigelse, at der ikke er problemer med ledighed, og at universitetet anvender den løbende dialog med aftagerpanelet og andre relevante interessenter.

Den samlede vurdering af kriteriet er baseret på vurderinger af følgende forhold:

Finder dimittenderne relevant beskæftigelse eller videre uddannelse?

Gælder for bacheloruddannelsen

Opgørelsen nedenfor over dimittendernes aktivitet 4-19 måneder efter fuldførelsen af uddannelsen viser, at over 90 % af dimittenderne fra bacheloruddannelsen i jura på Københavns Universitet fortsætter i videre uddannelse (dokumentationsrapporten, s. 8). Universitetet oplyser, at størstedelen af dimittenderne fortsætter på kandidatuddannelsen i jura (dokumentationsrapporten, s. 14).

Tabel 1.1. Sammenligning af ledighedstal for bachelordimittender fra hhv. jura og hovedområdet 2008 - 2011

	BA i jura - Københavns Universitet				Bachelorgrad - hovedområdet			
	2008	**2009**	**2010**	**2011**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**
I uddannelse	97 %	98 %	96 %	97 %	89 %	90 %	92 %	91 %
Beskæftigelse	2 %	2 %	3 %	2 %	7 %	6 %	4 %	4 %
Udlandet	0 %	0 %	0 %	0 %	2 %	2 %	2 %	3 %
Ledighed	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %
Uden for arbejdsstyrken	1 %	1 %	0 %	1 %	2 %	2 %	2 %	1 %

Dimittendernes aktivitet er opgjort 4-19 måneder efter uddannelsens fuldførelse. Det angivne år er det, hvor uddannelsen blev færdiggjort. Læs mere om opgørelsesmetoden i bilag 1.1. De ledige er de personer, der ikke er i arbejde, er til rådighed for arbejdsmarkedet og søger arbejde. *Kilde: Danmarks Statistik, bearbejdet af Uddannelses- og Forskningsministeriet:*
http://ufm.dk/uddannelse-og-institutioner/statistik-og-analyser/faerdiguddannede/nyuddannedes-beskaeftigelse/Kandidat/samfundsvidenskab/samfundsvidenskab-detaljer-pdf.pdf

(Dokumentationsrapporten, s. 14).

Akkrediteringspanelet vurderer, at dimittenderne i tilfredsstillende omfang fortsætter i videre uddannelse eller beskæftigelse eller på udlandsophold.

Gælder for kandidatuddannelsen

De opgjorte ledighedstal for dimittenderne fra kandidatuddannelsen i jura viser, at ledigheden er lavere end for det samfundsvidenskabelige hovedområde på landsplan generelt:

Tabel 1.4. Sammenligning af ledighedstal for kandidatdimittender fra hhv. jura og hovedområdet

	Cand.jur. - Københavns Universitet				Kandidatgrad – hovedområdet			
	2008	**2009**	**2010**	**2011**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**
I uddannelse	0 %	0 %	1 %	0 %	2 %	1 %	2 %	2 %
Beskæftigelse	94 %	90 %	90 %	89 %	82 %	78 %	75 %	72 %
Udlandet	3 %	4 %	3 %	3 %	10 %	9 %	10 %	11 %
Ledighed	1 %	3 %	3 %	4 %	3 %	6 %	7 %	8 %
Uden for arbejdsstyrken	2 %	3 %	3 %	3 %	4 %	6 %	6 %	7 %

Kandidatdimittendernes aktivitet er opgjort 4-19 måneder efter uddannelsens fuldførelse og det angivne år er det tidsrum, hvor uddannelsen blev færdiggjort. Læs mere om opgørelsesmetoden i bilag 1.1. De ledige er de personer, der ikke er i arbejde, men er til rådighed for arbejdsmarkedet og søger arbejde. *Kilde: Danmarks Statistik, bearbejdet af Uddannelses- og Forskningsministeriet: http://ufm.dk/uddannelse-og-institutioner/statistik-og-analyser/faerdiguddannede/nyuddannedes-beskaeftigelse/Kandidat/samfundsvidenskab/samfundsvidenskab-detaljer-pdf.pdf*

(Dokumentationsrapporten, s. 17).

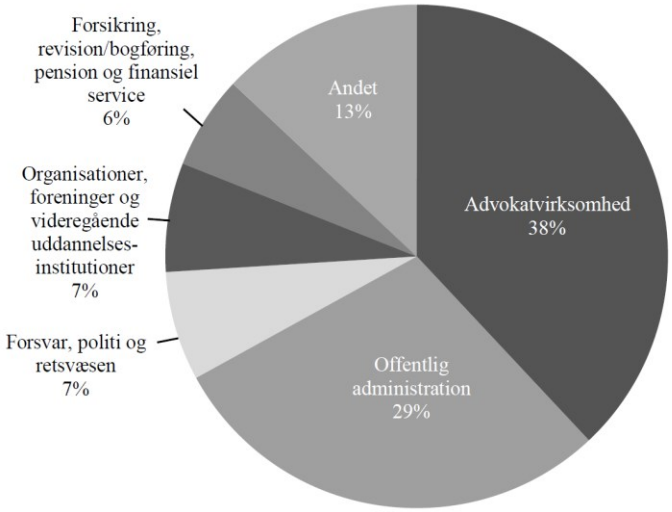
AI har fra Uddannelses- og Forskningsministeriet indhentet en opgørelse af ledigheden for dimittenderne fire-syv kvartaler efter dimission[1]. Opgørelsen viser, at ledigheden er tæt på landsgennemsnittet for videregående uddannelser, og den peger dermed ikke umiddelbart på et problem med ledighed for uddannelsens dimittender.

Universitetet har dokumenteret relevansen af dimittendernes beskæftigelse gennem deres fordeling på beskæftigelsesområder og deres arbejdsfunktioner.

[1] http://ufm.dk/uddannelse-og-institutioner/politiske-indsatsomrader/dimensionering.

Beskæftigelsesområderne for uddannelsens dimittender fra perioden august 2009 til juli 2012 ser ud som følger:

Figur 1.6. Kandidatdimittendernes fordeling på beskæftigelsesområder

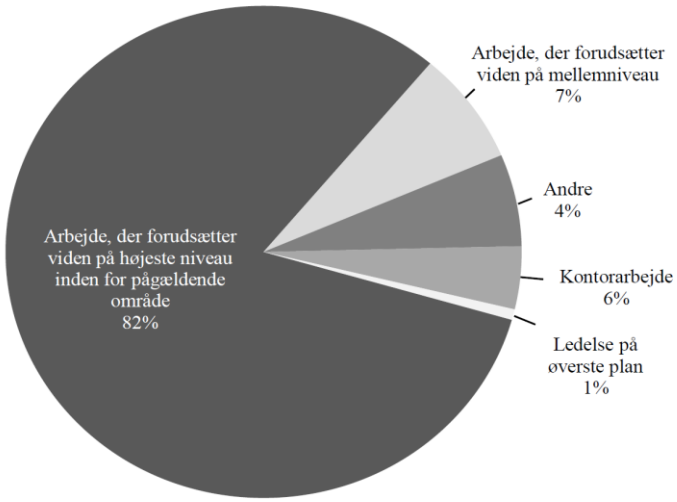
Note: Beskæftigelsesfordeling for dimittender fra kandidatuddannelsen i jura på Københavns Universitet, der afsluttede deres uddannelse i perioden 1. august 2009 - 31. juli 2012. Tallene er indhentet ultimo november 2012. *Andet* dækker bl.a. over *arbejdsformidling* og *vikarbureauer*, *anden operationel service, ejendomsmæglere, kreditforeninger, pengeinstitutter, boligudlejning* m.fl. *Kilde: Danmarks Statistik, bearbejdet af Det Juridiske Fakultet, Københavns Universitet.*

(Dokumentationsrapporten, s. 18, og fodnote 2).

Opgørelsen viser, at dimittenderne i perioden har fundet beskæftigelse inden for enten advokatvirksomhed (38 %) eller offentlig administration (29 %). Den tredjestørste gruppe udgøres af de dimittender, der finder beskæftigelse inden for andre erhverv, hvilket, jf. noten til figur 1.6, dækker over fx ejendomsmæglere og kreditforeninger.

Opdeles den samme gruppe af dimittenders arbejdsfunktioner ud fra DISCO-08-nomenklaturen[2], ser det sådan ud:

Figur 1.7. Kandidatdimittendernes fordeling på arbejdsfunktioner

Note: Fordeling på arbejdsfunktion (DISCO-08: http://www.dst.dk/da/Statistik/dokumentation/Nomenklaturer/disco08.aspx) for kandidatdimittender fra jura på Københavns Universitet, der afsluttede deres uddannelse i perioden 1. august 2009 - 31. juli 2012. Tallene er opgjort ultimo november 2012. Kategorien *andre* dækker over *militærarbejde, andet, uoplyst og salgs-, service-* og *omsorgsarbejde. Kilde: Danmarks Statistik, bearbejdet af Det Juridiske Fakultet, Københavns Universitet.*

(Dokumentationsrapporten, s. 19).

Opgørelsen viser, at sammenlagt 83 % af dimittenderne i perioden har arbejde, der involverer enten ledelse eller viden på højeste niveau. Hertil kommer 7 %, hvor arbejdsfunktion kræver viden på mellemniveau.

Det Juridiske Fakultet indhentede i 2012 data fra Danmarks Statistik med det formål at undersøge forskellige arbejdsmarkedsrelaterede emner for dimittendårgangene 2000-10. De indhentede data viser en relativt lav ledighedsfrekvens blandt de dimittender, der er organiseret i Djøf, og som det fremgår af ovenstående, viser de også, at dimittenderne overvejende finder beskæftigelse inden for advokatvirksomhed eller det offentlige (dokumentationsrapporten, s. 22 og bilag 1.7). I 2014 gennemførte fakultetet en dimittendundersøgelse med fokus på dimittendernes oplevelse af sammenhængen mellem uddannelsens kompetenceprofil og arbejdsmarkedets krav. Ud over en række introspørgsmål om dimittendens beskæftigelsessituation bestod undersøgelsen af fem spørgsmål om emnet, der skulle besvares vha. af skalaen *slet ikke* til *i høj grad*, og i forlængelse heraf fem åbne spørgsmål. Spørgeskemaet blev fremsendt til 1.100 dimittender, og heraf besvarede 210 skemaet, hvilket giver en svarprocent på blot 19 (bilag 1.9). Undersøgelsen blev suppleret af et fokusgruppeinterview med fem dimittender. Undersøgelsen viser, at langt størstedelen af de studerende vurderer, at uddannelsen i overvejende grad opfylder en række af kompetenceprofilens mål (bilag 1.9). Universitetet har på baggrund af undersøgelsen noteret fire temaer, som det vil gå videre med, herunder fx praktisk anvendelse af juraen, forstået som dimittendernes færdighedsmæssige arbejdsparathed, og en mere tidssvarende arbejds- og studieform (dokumentationsrapporten, s. 22). Fakultetet planlægger at gennemføre en større dimittendundersøgelse i efteråret 2016, hvor de første studerende

[2] DISCO-08, Danmarks Statistiks fagklassifikation, er opbygget som en hierarkisk struktur med fem niveauer, der gør det muligt at aggregere alle arbejdsfunktioner til 563 grupper. Disse 563 grupper udgør klassifikationsstrukturens mest detaljerede niveau og er aggregeret til 429 undergrupper, 125 mellemgrupper, 42 overgrupper og 10 hovedgrupper. Som det fremgår af noten til figur 1.7, kan man finde yderligere information om nomenklaturen på Danmarks Statistiks hjemmeside:
http://www.dst.dk/da/Statistik/dokumentation/Nomenklaturer/disco08.aspx.

fra den nye studieordning på bacheloruddannelsen forventes at have færdiggjort uddannelsen (bilag 1.9, samlet, s. 132).

Akkrediteringspanelet noterer sig, at dimittendundersøgelsen viser, at de studerende finder relevant arbejde. Samtidig noterer panelet sig dog, at dimittendundersøgelsen fra 2014 har en lav svarprocent, og den er derfor ikke tillagt større vægt i vurderingen.

Samlet set vurderer akkrediteringspanelet, at dimittenderne i tilfredsstillende omfang finder beskæftigelse, og at beskæftigelsen er relevant for fagområdet.

Hvad gør institutionen for at afhjælpe eventuel høj ledighed?

Gælder for kandidatuddannelsen

Akkrediteringspanelet vurderer, at der ikke er et problem med høj ledighed på uddannelsen.

Indgår institutionen i dialog med aftagere og andre relevante interessenter omkring arbejdsmarkedets behov?

Gælder for både bachelor- og kandidatuddannelsen

Som nævnt ovenfor fortsætter størstedelen af bachelordimittenderne på kandidatuddannelsen. Uddannelserne har samme studieleder og hører også under samme studienævn. Her kan evt. problemer med overgangen fra bacheloruddannelsen og kandidatuddannelsen derfor blive drøftet (dokumentationsrapporten, s. 15).

I 2005 nedsatte Det Juridiske Fakultet et aftagerpanel bestående af tolv repræsentanter for arbejdsmarkedet. Medlemmerne er valgt ud fra krav til bredde i panelet og medlemmernes faglige viden og erfaring inden for relevante uddannelses- og arbejdsområder. Derudover er der repræsentanter for ledelsesniveauet og repræsentanter for dem, der har direkte kontakt til dimittenderne, fx HR-ansvarlige (dokumentationsrapporten, s. 14). Repræsentanterne er udpeget for en fireårig periode og mødes to gange årligt med fakultetets ledelsesgruppe, der består af dekanen, uddannelseslederen, studielederen, fakultetsdirektøren, formidlingschefen samt en studie- og karrierevejleder. Herudover deltager prodekanen, ph.d.-skolelederen og forskningslederen, når det er relevant (dokumentationsrapporten, s. 14).

Universitetet skriver, at den seneste studieordning for bacheloruddannelsen blev udarbejdet på baggrund af opfordringer fra aftagerpanelet, "(…) der så et behov for juridiske kandidater med bedre samarbejdsevner og skærpede metodiske kompetencer" (dokumentationsrapporten, s. 15). Aftagerpanelet påpegede, at der i den tidligere studieordning var for stort fokus på den materielle ret frem for kritisk, selvstændig tænkning, og ønskede, at læringen i højere grad blev problembaseret (ibid. og bilag 1.5).

Aftagerpanelets drøftelser blev anvendt i arbejdet med fakultetets studiereform på bacheloruddannelsen, der bl.a. fokuserer på de studerendes opøvelse af analyse- og forståelseskompetencer gennem gruppearbejde og casebaseret læring, jf. kriterium IV (dokumentationsrapporten, s. 15).

Herudover har aftagerpanelet fx drøftet arbejdsgivernes krav til karakterer og erhvervserfaring ved ansættelse, uddannelsernes kompetenceprofiler og balancen mellem praksisfærdigheder og akademiske færdigheder på uddannelserne (dokumentationsrapporten, s. 15).

I forbindelse med studiereformen og udarbejdelsen af en ny studieordning for bacheloruddannelsen holdt fakultetet også en række møder og workshops med deltagelse af repræsentanter for censorformandskabet og censorgruppen. Efter reformens implementering på 1. semester blev der fx afholdt et arrangement for censorerne, hvor bl.a. censorformanden holdt et oplæg om, hvad fremtidens jurister skal kunne, og centrale elementer i studiereformen blev fremlagt. Her blev censorerne bedt om at give deres tilbagemeldinger om bl.a. de studerendes faglige niveau. Censorerne efterspurgte en mere dybdegående forståelse af stoffet og anvendelsen af juridisk metode, hvilket universitetet skriver, at det har forsøgt at imødekomme ved at skærpe de studerendes analyse- og forståelseskompetencer gennem arbejdet med cases og problemstillinger (dokumentationsrapporten, s. 15 og bilag 1.6).

I forbindelse med implementeringen af fremdriftsreformen er studienævnet ved at undersøge mulighederne for at gruppere en række valgfag i såkaldte fagpakker, der kan foreslås de studerende, jf. kriterium IV. Ledelsen fortalte under besøget, at den også forventer at inddrage aftagere og censorer i det arbejde.

Ud over at henvise til dialogen med aftagerpanelet og censorkorpset henviser universitetet til det store antal af ansatte DVIP'er, der "har deres primære erhverv uden for fakultetet og dermed kan give værdifulde input i processen med at tilpasse de studerendes kompetenceprofil til arbejdsmarkedets krav" (dokumentationsrapporten, s. 14). Værdien af denne dialog set i lyset af uddannelsens faglige karakter blev under besøget understreget af ledelsen, som dog også tilkendegav, at denne dialog er mindre systematiseret end dialogen med aftagerpanelet og censorerne.

Akkrediteringspanelet fik under besøget indtryk af, at fakultetet har en god, systematisk dialog med aftagerpanelet og censorerne, og vurderer, at dialogen bliver anvendt til at kvalitetssikre uddannelsen. Panelet vurderer videre, at aftagerpanelet er repræsentativt for erhvervet, da der er repræsentanter fra centrale organisationer, styrelser og ministerier. Herunder er fx Domstolsstyrelsen, Justitsministeriet og Danske Advokater repræsenteret i aftagerpanelet.

Akkrediteringspanelet vurderer også, at dialogen med aftagerpanelet og censorerne suppleres af en givtig løbende, omend mindre systematisk dialog om kvaliteten af uddannelsernes enkelte elementer med den gruppe af DVIP'er, der ud over at undervise på uddannelserne beskæftiger sig med jura i deres øvrige arbejde og dermed har et aktuelt kendskab til den type erhverv, uddannelserne er rettet mod. Det er dog uklart, hvordan ledelsen samler op på denne dialog set i forhold til de samlede uddannelsesforløb og ikke alene til de enkelte elementer.

Kriterium II: Videngrundlag

Uddannelsen er baseret på det videngrundlag, som følger af reglerne for uddannelsen.

Uddybning:
- uddannelsen er tilknyttet et relevant fagligt miljø, hvor underviserne samlet set lever op til de krav til kvalifikationer og kompetencer, der følger af reglerne for uddannelsen,
- uddannelsen er baseret på ny viden og tilrettelægges af undervisere, der deltager i eller har aktiv kontakt med relevante forsknings- eller udviklingsmiljøer,
- de studerende har kontakt til det relevante videngrundlag, fx gennem inddragelse i aktiviteter relateret hertil.

Vurdering for bacheloruddannelsen

Kriteriet er delvist tilfredsstillende opfyldt.

Akkrediteringspanelet vurderer, at uddannelsen er tilknyttet et relevant juridisk forskningsmiljø, og at den tilrettelægges af aktive forskere, der indgår i miljøet. Samtidig vurderer panelet, at de studerende har meget begrænset mulighed for adgang til det juridiske forskningsmiljø i både undervisning og vejledning. Det skyldes, at der er et meget lille antal forskere i forhold til antallet af studerende, og at de studerende i meget begrænset omfang bliver undervist og vejledt af forskere, som indgår i det juridiske forskningsmiljø uddannelsen skal være forankret i.

Panelet anerkender, at uddannelsen er professionsrettet, og at der er så betydelige sammenhænge mellem retsvidenskabelig forskning og praktisk juridisk virksomhed, at der er gode grunde til at inddrage praktikere på uddannelsen med henblik på at ruste de studerende bedst muligt til at udøve såvel retsvidenskabelig som praktisk juridisk virksomhed.

Samlet vurderer panelet imidlertid, at ovenstående forhold betyder, at de studerende ikke i tilstrækkelig grad får en forskningsbaseret uddannelse.

Vurdering for kandidatuddannelsen

Kriteriet er delvist tilfredsstillende opfyldt.

Akkrediteringspanelet vurderer, at uddannelsen er tilknyttet et relevant juridisk forskningsmiljø, og at den tilrettelægges af aktive forskere, der indgår i miljøet. Panelet vurderer, at de studerende i tilstrækkelig grad undervises af VIP'er på kandidatuddannelsen, da forskere varetager mere end halvdelen af undervisningen, og al undervisning foregår på mindre seminarhold. Samtidig vurderer panelet, at specialevejledning i for høj grad varetages af eksterne undervisere frem for forskere. Ligeledes er det problematisk, at de studerende oplever problemer med tildeling af specialevejleder, fordi der er et lille antal forskere i forhold til antallet af studerende.

Panelet anerkender, at uddannelsen er professionsrettet, og at der er så betydelige sammenhænge mellem retsvidenskabelig forskning og praktisk juridisk virksomhed, at der er gode grunde til at inddrage praktikere på uddannelsen med henblik på at ruste de studerende bedst muligt til at udøve såvel retsvidenskabelig som praktisk juridisk virksomhed.

Den samlede vurdering af kriteriet er baseret på vurderinger af følgende forhold:

Har uddannelsen et videngrundlag af tilstrækkelig kvalitet?

Gælder for både bachelor- og kandidatuddannelsen

Uddannelserne er forankret i det juridiske fagmiljø, der inden for en retsvidenskabelig tradition "(…) afspejler det brede juridiske felt, der spænder over mange forskellige områder og temaer. Fakultetets fagmiljø kan karakteriseres som bestående af specialiseringer inden for forskellige aspekter af juraen, ligesom der er flere temaer, der

går på tværs af forskningscentrene. Fælles for disse specialiseringer er det metodologiske grundlag og dermed den videnskabelige metode. De forskellige specialiseringer er således udtryk for afgrænsninger i emnefelter inden for det juridiske forskningsområde" (dokumentationsrapporten, s. 18).

I 2007 etablerede Det Juridiske Fakultet en række forskningscentre, bl.a. med det formål at "fokusere forskningsindsatsen på bestemte faglige områder med behov for mere systematisk forskning" (dokumentationsrapporten, s. 18). I dag udgøres det samlede forskningsmiljø af følgende forskningscentre:

- iCourts: Danmarks Grundforskningsfonds Center of Excellence for International Courts
- CECS: Centre for Comparative and European Constitutional Studies
- CESEL: Centre for European Studies in Economic Law
- CIIR: Center for informations- og innovationsret
- CESEL: Centre for European Studies in Economic Law
- CIIR: Center for informations- og innovationsret
- CEVIA: Center for virksomhedsansvar
- CFE: Center for erhvervsret
- CILJ: Centre for International Law and Justice
- CORA: Center for offentlig regulering og administration
- CRS: Center for retskulturelle studier
- WELMA: Retlige studier i velfærd og EU markedsintegration

(Dokumentationsrapporten, s. 19 ff.).

Dokumentationen omfatter en mindre beskrivelse af hvert center. Fx fremgår det om CILJ: "Forskerne på CILJ undersøger, hvordan international ret afspejler og er med til at bestemme udviklingen i en verden, der er i stadig forandring. Centeret beskæftiger sig med interaktionen mellem forskellige internationale retssystemer og national ret, særlig for så vidt angår humanitær folkeret, international strafferet og EU-strafferet. Centerets forskning skal yde markante bidrag til forståelsen af det internationale system, dets teoretiske grundlag og de drivkræfter, der bestemmer dets udvikling, samt interaktionen mellem forskellige internationale retssystemer og national ret, særlig for så vidt angår humanitær folkeret, international strafferet og EU-strafferet. Faglederne for bachelorfagene Folkeret og Strafferet er tilknyttet CILJ. Dertil er forskere fra centret bl.a. fagansvarlige for kandidatfagene The Law of Armed Conflicts, Human Rights in the European Union og Straffeproces." (Dokumentationsrapporten, s. 20).

Forskningscentrene oprettes for en periode af højst fem år, men perioden kan efter en ekstern evaluering forlænges en eller flere gange, hver gang i højst fem år. Til hvert center er der knyttet et eksternt rådgivende udvalg, hvis opgaver er at rådgive centerlederen om centerets virke mv. (dokumentationsrapporten, s. 18 og bilag 2.2). Under besøget fremgik det fx, at CECS for nylig har været underkastet en ekstern evaluering.

Under besøget oplyste ledelsen og underviserne, at flertallet af, men ikke alle, fastansatte VIP'er er tilknyttet et forskningscenter. Begge grupper tilkendegav, at det ikke i praksis giver udfordringer eller har betydning for de krav, der stilles til personalet med hensyn til forsknings- og undervisningsforpligtigelse.

Af bilag 2.3 fremgår det, at det Det Juridiske Fakultet har ca. 75 videnskabelige medarbejdere. Opgjort pr. 1. juli 2014 var 45 af disse professorer. Fakultetet har også 65 ph.d.-studerende. Derudover er der 450 deltidsansatte undervisere. Fordelingen af personalet på de forskellige forskningscentre fremgår ligeledes af bilaget.

Uddrag af den tabel, hvori universitetet har opgjort miljøets publiceringsgrad, findes nedenfor:

Tabel 2.2 Publikationer udgivet af forskere på Det Juridiske Fakultet i perioden 2011-2013

Publikationstype	Fagfællebedømt			Ikke fagfællebedømt			I alt
	2011	2012	2013	2011	2012	2013	
Tidskriftsartikel	95	77	86	22	24	11	315
	BFI-niveau 1: 42 BFI-niveau 2: 41	BFI-niveau 1: 37 BFI-niveau 2: 33	BFI-niveau 1: 37 BFI-niveau 2: 38	-	-	-	
Bidrag til tidskrifter udover artikler*	66	68	51	27	4	6	222
	BFI-niveau 1: 27 BFI-niveau 2: 33	BFI-niv. 1: 44 BFI-niv. 2: 18	BFI-niveau 1: 34 BFI-niveau 2: 10	-	-	-	

(Ifølge universitetet dækker kategorien Bidrag til tidsskrifter ud over artikler (*) anmeldelse/review, letter, leder, konference-artikel og kommentar/debat (dokumentationsrapporten, s. 22). Under tidskriftsartikler på BFI-niveau 1 og 2 summerer tallene ikke op til det angivne sammenlagte tal. Fx i 2011 summerer BFI-niveau 1 (42) og BFI-niveau 2 (41) op til 83 og ikke 95 som angivet i tabellen. Universitetet oplyser, at det skyldes, at ikke alle fagfællebedømte bidrag/artikler er udkommet i et tidsskrift med niveau 1 eller 2 (supplerende oplysninger af 3. december 2014).

Akkrediteringspanelet anerkender, at en del af den juridiske forskning beskæftiger sig med spørgsmål, der overvejende har national interesse, og derfor i begrænset omfang egner sig til international publicering. Monografier er en væsentlig publikationskanal inden for jura, og samtidig er uddannelserne i vid udstrækning rettet mod en bestemt profession, hvilket betyder, at det faglige indhold i publikationerne og de kanaler, der publiceres igennem, skal være relevante for praksisfeltet.

Akkrediteringspanelet bemærker, at organiseringen af fakultetets forskningsaktiviteter i centre giver en god fleksibilitet med mulighed for at styrke eksisterende satsningsområder og udvikle nye. Samtidig bemærker panelet, at flere af forskningscentrene er meget specialiserede og internationalt orienterede, og at der i mindre grad fokuseres på forskning inden for visse mere klassiske områder af juraen som fx straffeproces og skatteret.

Ledelsen tilkendegav under besøget, at organiseringen af fakultetets aktiviteter i forskningscentre som udgangspunkt var fokuseret på at styrke forskningsmiljøerne, hvilket ledelsen vurderer, er lykkedes.

Akkrediteringspanelet vurderer, at forskningsmiljøet bag uddannelserne er af tilstrækkelig kvalitet.

For begge uddannelser har universitetet anskueliggjort sammenhængen mellem uddannelsernes fag og de enkelte forskningsområder. Nedenfor ses uddrag af eksemplet for kandidatuddannelsen:

Udsnit af tabel 2.e i bilag 2.8: Fag på kandidatuddannelsen, fagansvarlig og vedkommendes centertilknytning og viden- og forskningsområder

Fag	Center	Fagansvarlig	Den fagansvarliges viden- og forskningsområder
Grundlæggende socialret	WELMA	Professor, Kirsten Ketscher	• Social sikring og sociale rettigheder • Menneskerettigheder (kvinder og børns rettigheder) • Religion set i lyset af grundrettigheder og Menneskerettighedskonventioner
Civilprocesret *(obligatorisk fag)*	CEVIA	Professor, Ulrik Rammeskow Bang-Pedersen	• Insolvensret, herunder konkursret, rekonstruktion og gældssanering • Civilproces • Tingsret, herunder finansieringsret • Fogedret, herunder navnlig udlæg og tvangsauktion

(Dokumentationsrapporten, s. 25).

I bilag 2.6 har universitetet vist den overordnede sammenhæng mellem forskningscentre og uddannelsernes fagområder. I bilag 2.7 findes desuden en oversigt over bacheloruddannelsens fag for undervisningsåret 2013/14, deres centerforankring, hvem der er fagleder på faget, og hvilket viden- og forskningsområde vedkommende har. I bilag 2.8 findes en lignende oversigt over fagene på kandidatuddannelsen for undervisningsåret 2013/14, deres fagansvarlige og deres viden- og forskningsområder og centertilknytning.

De enkelte centre indgår i større eller mindre grad i uddannelserne. Universitetet skriver, at centerstrukturen nødvendigvis må have en vis fleksibilitet for at sikre, at forskningsindsatsen kan fokuseres på udvalgte satsningsområder. Sammenhængen mellem uddannelsernes fagelementer og forskningsmiljøet er dog sikret, ved at faglederen/den fagansvarlige for et fag vil være tilknyttet det center, som forsker i faget eller de emner, der er relevante for det (dokumentationsrapporten, s. 24).

At der kun i mindre grad forskes i områder såsom straffeproces og skatteret betyder, at sammenhængen mellem aktiviteterne i fagmiljøerne og uddannelsernes fagelementer på de områder er mindre tydelig. Dette er særligt gældende for bacheloruddannelsen. Der er dog ikke faglige områder, som panelet vurderer, at der ikke er forskningsmæssig dækning for. På kandidatuddannelsen er der et større sammenfald mellem centrene og fagudbuddet, fordi der er en højere grad af specialisering, og fagudbuddet afspejler derfor også i højere grad end på bacheloruddannelsen, hvad de enkelte centre fokuserer på (dokumentationsrapporten, s. 23-24).

Ledelsen tilkendegav desuden, at den fremover vil arbejde på at tydeliggøre, hvor forskningsaktiviteterne bag de udbudte fagelementer er placeret i de enkelte centre. I en række tilfælde er der også tale om, at aktiviteter i flere forskellige forskningscentre bidrager til den faglige understøttelse af uddannelsernes enkelte elementer.

Akkrediteringspanelet vurderer, at forskningsmiljøet bag uddannelserne er af tilstrækkelig kvalitet og understøtter uddannelsernes fagelementer.

Står relevante undervisere bag uddannelsen?

Gælder for både bachelor- og kandidatuddannelsen

Den overordnede tilrettelæggelse af uddannelserne varetages af uddannelses- og studielederen og af Det Juridiske Studienævn for heltidsuddannelser på fakultetet. I studienævnet sidder fem VIP'er, der er tilknyttet fire af de ovennævnte forskningscentre. CV'er for VIP'erne findes i bilag 2.9 (dokumentationsrapporten, s. 25).

Studielederen er ansvarlig for at udpege fagledere på bacheloruddannelsen og fagansvarlige på kandidatuddannelsen, der har ansvaret for, at undervisning, pædagogik og fagligt indhold ligger inden for de rammer, der er fastlagt af studielederen og studienævnet. Faglederne og de fagansvarlige indgår i et forskningscenter og er dermed en del

af det faglige miljø (dokumentationsrapporten, s. 23 f.). Af bilag 2.7 og 2.8 fremgår det som tidligere nævnt, hvem der har været fagledere/fagansvarlige i undervisningsåret 2013/14. Det er også faglederen/den fagansvarliges opgave at koordinere mellem undervisere på et fagelement. På de største fagelementer kan der være op til 27 undervisere (dokumentationsrapporten, s. 26). Under besøget henviste underviserne og de fagansvarlige til, at lektionsplaner og lærervejledninger er med til at sikre, at koordinationen finder sted, og de mente ikke, at det var et problem.

Akkrediteringspanelet vurderer, at de ansvarlige for uddannelserne er aktive forskere inden for områder af relevans for uddannelserne.

Får de studerende kontakt til det faglige miljø og videngrundlaget?

Gælder for bacheloruddannelsen

Akkrediteringspanelet noterer, at studiereformen af bacheloruddannelsen i 2011 har betydet en gennemgribende omlægning af undervisningen. De studerende undervises nu i langt højere grad på mindre hold fremfor på større forelæsninger. Baggrunden for reformen var et ønske om at styrke den pædagogiske og didaktiske tilrettelæggelse af undervisningen, herunder at aktivere de studerende i undervisningen og understøtte, at de arbejder med materialet uden for undervisningen (høringssvaret, s. 4).

Bacheloruddannelsen er tilrettelagt, så VIP'er underviser på uddannelsens teoretiske og metodiske fagelementer samt det valgfrie fagelement på 5. semester, mens DVIP'er underviser på obligatoriske dogmatiske fag, som tilrettelægges med afsæt i konkrete cases (høringssvaret, s. 8-9).

Seminarundervisning på mindre hold frem for store forelæsningshold har øget behovet for undervisere. Derudover oplyser universitetet, at holdstørrelserne er blevet reduceret fra 40 studerende til 30 studerende (høringssvaret, s. 5). Universitetet har i vid udstrækning valgt, at DVIP'er varetager seminarundervisningen, da de med udgangspunkt i egen praksis kan understøtte målet om en casebaseret og praksisnær undervisning (høringssvaret, s. 5). Samtidig skal en fagleder, som er VIP'er, sikre, at undervisningen også er forskningsbaseret (dokumentationsrapporten, s. 28).

Beregningen af VIP/DVIP-ratioen og stud/VIP-ratioen for bacheloruddannelsen for undervisningsåret 2013/14 fremgår i nedenstående tabel:

Tabel 4.5. Ratioudregninger for bacheloruddannelsen i jura (undervisningsåret 2013-2014)

Bacheloruddannelsen i jura			**Hovedområde**
	Årsværk	VIP/DVIP-ratio - BA jura	VIP/DVIP-ratio
VIP	11,60	0,47	1,43
DVIP	24,18		
I alt	35,78		
Stud./VIP (antal): 45,80 Stud./VIP (årsværk): 154,74		Antal VIP: 60 // antal DVIP: 304 Antal ressourceudløsende bachelorstuderende: 2748 Årsværk for bachelorstuderende: 1.795	

Opgørelsen afspejler, at der på uddannelsen anvendes et meget stort antal DVIP'er. Universitetet er opmærksomt på forholdet og henviser bl.a. til uddannelsens tilrettelæggelse, hvor fagledere og fagansvarlige, jf. ovenstående, er aktive forskere, som har ansvaret for at tilrettelægge de enkelte fags faglige indhold og sikre, at undervisningen er forskningsbaseret (dokumentationsrapporten, s. 27). Videre skriver universitetet, at deltidsansatte undervisere bliver fagligt kvalificeret af faglederen/den fagansvarlige, både i forbindelse med ansættelse og ved starten af et undervisningsforløb, jf. kriterium IV (dokumentationsrapporten, s. 28).

Under besøget lagde ledelsen vægt på, at DVIP'er i så høj grad benyttes på uddannelsen, fordi uddannelsen er rettet mod en bestemt profession, og at en stor del af DVIP'erne er jurister, der praktiserer på højt niveau.

De studerende var generelt tilfredse med inddragelsen af DVIP'er på uddannelsen, og de studerende får et udbytte af de konkrete eksempler, som inddrages i undervisningen. Der blev dog også nævnt eksempler på DVIP'er, som ifølge de studerende ikke prioriterer deres undervisning i tilstrækkelig grad.

Akkrediteringspanelet anerkender, at universitetet har gennemført en studiereform af bacheloruddannelsen med henblik på at styrke den pædagogiske og didaktiske tilrettelæggelse af undervisningen. Panelet anerkender også, at den øgede brug af DVIP'er er foretaget ud fra et ønske om, at de studerende skal undervises på mindre hold med mulighed for bedre kontakt til underviserne. Samtidig vurderer panelet, at det er væsentligt, at de studerende også undervises af og har mulighed for kontakt med det fastansatte videnskabelige personale.

I forbindelse med vejledning oplyser universitetet, at fordelingen af VIP/DVIP-vejledere på bachelorprojektet i studieåret 2013/14 var 25/75. I alt blev der udarbejdet 336 bachelorprojekter, hvoraf 252 blev vejledt af DVIP'er; de resterende 84 blev vejledt af VIP'er (supplerende oplysninger af 14. januar 2015). Universitetet oplyser desuden, at klyngevejledningen, som har til formål at styrke de teoretiske og metodiske kompetencer hos de studerende, i udstrakt grad forestås af VIP'er, mens den faglige vejledning til den enkelte studerende varetages af VIP'er og DVIP'er (høringssvaret, s. 9).

Akkrediteringspanelet vurderer, at det er problematisk, at så stor en andel af bachelorprojekterne vejledes af eksterne undervisere, som er praktikere og som ikke er aktive forskere. Panelet tillægger dette vægt, da det er væsentligt, at de studerende får forskningsbaseret, teoretisk og metodisk vejledning i forbindelse med udarbejdelsen af bachelorprojektet. Universitetet er enigt i, at vejledning i forbindelse med bachelorprojektet er en "særligt kvalificeret undervisningsopgave", som i videst mulige omgang bør varetages af VIP'er (høringssvaret, s. 9). Universitetet vil arbejde henimod, at 80 % af alle vejledninger foretages af VIP'er (høringssvaret, s. 7). Det fremgår dog ikke, hvordan eller hvornår dette mål forventes nået.

Stud/VIP-ratioen på 154 målt i årsværk afspejler et meget stort antal studenterårsværk i forhold til VIP-årsværk, og sammenholdt med VIP/DVIP-ratioen indikerer det, at de studerendes mulighed for at opnå kontakt til det videnskabelige personale er ringe.

Under besøget bekræftede de studerende, at det er svært at opnå kontakt til underviserne. Underviserne er dog ofte, fx i forbindelse med forelæsninger, villige til også i forlængelse af undervisningen at stå til rådighed med hensyn til spørgsmål, men der er mange studerende om buddet.

Ledelsen henviste under besøget også til de studerendes mulighed for at deltage i faglige arrangementer af forskellig karakter, som fakultetet afholder løbende. Det er fx ph.d.-forsvar, forelæsninger og frokostseminarer. Som eksempel fremgår det, at der i andet halvår af 2013 blev afholdt 88 arrangementer på fakultetet, herunder fire ph.d.-forsvar, fire foredrag, 24 frokostseminarer og to workshops (dokumentationsrapporten, s. 26).

I høringssvaret argumenterer universitetet for, at der er klare principper for fordeling af opgaver mellem VIP'er og DVIP'er, som senest med udgangen af 2015 vil blive udmøntet i en egentlig strategi. Universitetet har defineret en række kerneopgaver for fremtidens VIP'er, herunder bl.a. forskningsbaseret undervisning på uddannelsens videnskabelige elementer, vejledning af studerende og varetagelse af projektseminar, bachelorseminar og specialeseminar. Universitetet skriver bl.a.: "Fakultetet finder det afgørende, at de dele af undervisningen, der bibringer de studerende videnskabelige færdigheder og kompetencer, varetages af aktive forskere. VIP-gruppen skal derfor være hovedkraften bag eksempelvis de forelæsninger og projektseminarer, der introducerer de studerende til en videnskabelig problemstilling og lærer dem at arbejde videnskabeligt." (Høringssvaret, bilag 4, s. 2).

Panelet anerkender også, at uddannelsen i vidt omfang er professionsrettet, og at der er så betydelige sammenhænge mellem retsvidenskabelig forskning og praktisk juridisk virksomhed, at der er gode grunde til at inddrage praktikere på uddannelsen for at ruste de studerende bedst muligt til at udøve såvel retsvidenskabelig som praktisk juridisk virksomhed.

Det er akkrediteringspanelets vurdering, at de studerende har meget begrænset mulighed for adgang til det juridiske forskningsmiljø bag uddannelsen. Der er et meget lille antal forskere i forhold til antallet af studerende, og de studerende bliver i meget begrænset omfang undervist af undervisere, der indgår i det juridiske forskningsmiljø. Samtidig får en stor andel af de studerende i forbindelse med udarbejdelsen af deres bachelorprojekt vejledning af undervisere, der ikke er en del af forskningsmiljøet. Disse forhold betyder, at de studerende ikke i tilstrækkelig grad får en uddannelse som er forankret i og baserer sig på forskning.

Panelet vurderer, at den planlagte strategi har til formål at sikre en bedre adgang til forskningsmiljøet bag uddannelsen. Det er dog endnu for tidligt at vurdere på effekten af den planlagte strategi.

Gælder for kandidatuddannelsen

Akkrediteringspanelet noterer, at universitetet i højere grad prioriterer VIP-undervisning på kandidatuddannelsen end på bacheloruddannelsen. Ledelsen fortalte under besøget, at det er en bevidst prioritering for at sikre forskningsdækning af en fagligt bred kandidatuddannelse, der i vid udstrækning består af valgfri fagelementer.

Beregningen af VIP/DVIP-ratioen og stud/VIP-ratioen på kandidatuddannelsen for undervisningsåret 2013/14 fremgår nedenfor:

Tabel 4.6. Ratioudregninger for kandidatuddannelsen i jura (undervisningsåret 2013-2014)

Kandidatuddannelsen i jura			**Hovedområde**
	Årsværk	VIP/DVIP-ratio - KA jura	VIP/DVIP-ratio
VIP	17,40	1,33	1,43
DVIP	12,99		
I alt	30,39		
Stud./VIP (antal): 18,17 Stud./VIP (årsværk): 54,42		Antal VIP: 90 // antal DVIP: 132 Antal ressourceudløsende kandidatstuderende: 1636 Årsværk for kandidatstuderende: 947	

VIP/DVIP-ration for kandidatuddannelsen ligger lidt under ratioen for hovedområdet, mens stud/VIP-ratioen i årsværk er 54,42. Stud/VIP-ratioen er høj og indikerer, at de studerende har forholdsvist ringe mulighed for at opnå kontakt til det videnskabelige personale.

Akkrediteringspanelet noterer dog, at der udelukkende er seminarundervisning på kandidatuddannelsen med en holdstørrelse på mellem 20-40 studerende (høringssvaret, s. 10). Af studieaktivitetsopgørelsen forrest i rapporten fremgår det desuden, at der hvert semester er 102 undervisningstimer, hvoraf 61,2 timer varetages af VIP'er og 40,8 timer varetages af DVIP'er. Akkrediteringspanelet vurderer, at dette giver de studerende en tilstrækkelig mulighed for kontakt til forskningsmiljøet, da VIP'er varetager over halvdelen af undervisningstimerne, og da undervisningen finder sted på mindre seminarhold.

I forbindelse med vejledning af specialer i studieåret 2013/14 oplyser universitetet, at halvdelen vejledes af VIP'er, og den anden halvdel vejledes af DVIP'er (supplerende oplysninger af 14. januar 2015). Panelet noterer, at DVIP'er varetager en stor del af specialevejledningen, og at dette er problematisk i forhold til de studerendes muligheder for at få forskningsbaseret vejledning. Universitetet er enigt i, at vejledning i forbindelse med specialet er en "særligt kvalificeret undervisningsopgave", som i videst mulige omgang bør varetages af VIP'er (høringssvaret, s. 10). Universitetet vil arbejde henimod, at 80 % af alle vejledninger foretages af VIP'er (høringssvaret, s. 7). Det fremgår dog ikke, hvordan eller hvornår dette mål forventes nået, og der kan endnu ikke vurderes på effekten af målsætningen.

Under besøget fremgik det desuden, at flere studerende i forbindelse med tilrettelæggelsen af deres speciale især oplever udfordringer i forbindelse med tildelingen af en vejleder. Universitetet vil fra efteråret 2015 introducere

en undervisnings- og vejledningsmodel for specialet, som primært skal varetages af VIP'er. Denne model vil ifølge universitetet adressere de udfordringer, som de studerende oplever i forbindelse med tildeling af en vejleder (høringssvaret, s. 10). Universitetet konkretiserer dog ikke denne model yderligere i høringssvaret.

De kandidatstuderende har ligesom de bachelorstuderende mulighed for kontakt til forskningsmiljøet bag uddannelsen ved at deltage i de faglige arrangementer af forskellig karakter, som fakultetet løbende afholder, jf. beskrivelsen ovenfor om bacheloruddannelsen.

I høringssvaret argumenterer universitetet for, at der er klare principper for fordeling af opgaver mellem VIP'er og DVIP'er, som senest med udgangen af 2015 vil blive udmøntet i en egentlig strategi. Universitetet har derudover defineret en række kerneopgaver for fremtidens VIP'er, herunder bl.a. forskningsbaseret undervisning på uddannelsens videnskabelige elementer, vejledning af studerende og varetagelse af projektseminar, bachelorseminar og specialeseminar. Universitetet skriver bl.a.: "Fakultetet finder det afgørende, at de dele af undervisningen, der bibringer de studerende videnskabelige færdigheder og kompetencer, varetages af aktive forskere. VIP-gruppen skal derfor være hovedkraften bag eksempelvis de forelæsninger og projektseminarer, der introducerer de studerende til en videnskabelig problemstilling og lærer dem at arbejde videnskabeligt." (Høringssvaret, bilag 4, s. 2).

Akkrediteringspanelet vurderer, at de studerende i tilstrækkelig grad undervises af VIP'er på kandidatuddannelsen. Panelet har i vurderingen lagt vægt på, at forskere varetager mere end halvdelen af undervisningen, og at undervisningen foregår på mindre seminarhold. Panelet har i vurderingen taget i betragtning, at uddannelsen i vidt omfang er professionsrettet, og at der er så betydelige sammenhænge mellem retsvidenskabelig forskning og praktisk juridisk virksomhed, at der er gode grunde til at inddrage praktikere på uddannelsen for at ruste de studerende bedst muligt til at udøve såvel retsvidenskabelig som praktisk juridisk virksomhed.

Akkrediteringspanelet vurderer dog også, at de studerende har begrænset mulighed for adgang til det juridiske forskningsmiljø bag uddannelsen i forbindelse med vejledning, og at de studerende oplever problemer med tildelingen af specialevejleder, fordi der er et lille antal forskere i forhold til antallet af studerende. Akkrediteringspanelet bemærker positivt, at universitetet har en målsætning om at 80 % af specialerne skal vejledes af VIP'er, men konstaterer, at på tidspunktet for akkreditering vejledes kun halvdelen af de studerende af undervisere, der er tilknyttet det juridiske forskningsmiljø.

Kriterium III: Mål for læringsudbytte

Der er sammenhæng mellem uddannelsens indhold og målene for læringsudbytte.

Uddybning:

- uddannelsens mål for læringsudbytte lever op til den relevante typebeskrivelse i den danske kvalifikationsramme for videregående uddannelser,
- der er sammenhæng mellem uddannelsens struktur, læringsmål og adgangsgrundlag set i forhold til målene for læringsudbytte.

Vurdering for bacheloruddannelsen

Kriteriet er tilfredsstillende opfyldt.

Akkrediteringspanelet vurderer, at uddannelsens samlede mål for læringsudbytte lever op til kvalifikationsrammen, og at der er sammenhæng mellem uddannelsens struktur, læringsmål og adgangsgrundlag set i forhold til det samlede mål for læringsudbytte.

Vurdering for kandidatuddannelsen

Kriteriet er tilfredsstillende opfyldt.

Akkrediteringspanelet vurderer, at uddannelsens samlede mål for læringsudbytte lever op til kvalifikationsrammen, og at der er sammenhæng mellem uddannelsens struktur, læringsmål og adgangsgrundlag set i forhold til det samlede mål for læringsudbytte.

Den samlede vurdering af kriteriet er baseret på vurderinger af følgende forhold:

Har uddannelsens mål for læringsudbytte det rette niveau for uddannelsestypen?

Gælder for bacheloruddannelsen

Universitetet har udarbejdet en tabel, der sammenholder kvalifikationsrammens beskrivelse af bachelorniveauet med uddannelsens samlede mål for læringsudbytte. Nedenfor findes et uddrag af tabellen, der viser understøttelsen af et af kvalifikationsrammens færdighedsmål:

	Kvalifikationsrammen	Bacheloruddannelsen i jura
Færdighed	• Skal kunne vurdere teoretiske og praktiske problemstillinger samt begrunde og vælge relevante løsningsmodeller	• Overskue komplekse regelsæt og deres placering i retssystemet • Konstruere og dekonstruere juridiske argumenter • Reflektere kritisk over konkrete juridiske afgørelser og mere teoretiske spørgsmål om juraens samfundsmæssige rolle • Identificere og afgrænse retsvidenskabelige, retshistoriske, retssociologiske og retsfilosofiske problemstillinger • Identificere retligt relevante fakta i et større materiale

(Uddrag af tabel 3a i bilag 3.1, samlet, s. 239, tabellen er tilpasset af AI).

Akkrediteringspanelet vurderer, at uddannelsens samlede mål for læringsudbytte i tilstrækkelig grad lever op til kvalifikationsrammen.

Gælder for kandidatuddannelsen

Universitetet har udarbejdet en tabel, der sammenholder kvalifikationsrammens beskrivelse af kandidatniveauet med uddannelsens samlede mål for læringsudbytte. Nedenfor findes et uddrag af tabellen, der viser eksempler på understøttelsen af to af kvalifikationsrammens færdighedsmål:

	Kvalifikationsrammen	Kandidatuddannelsen i jura
Færdighed	• Skal mestre fagområdets/-ernes videnskabelige metoder og redskaber samt mestre generelle færdigheder, der knytter sig til beskæftigelse inden for fagområdet/-erne • Skal kunne vurdere og vælge blandt fagområdets videnskabelige teorier, metoder, redskaber og generelle færdigheder samt på et videnskabeligt grundlag opstille nye analyse- og løsningsmodeller	• Anvende den juridiske metode til at løse komplekse, juridiske opgaver • Specialiseret faglig viden inden for en eller flere juridiske discipliner • Træffe kvalificerede juridiske beslutninger og reflektere kritisk over trufne afgørelser • Indgående kendskab til juraens etiske og moralske problemstillinger

(Supplerende oplysninger af 14. januar 2014, tabellen er tilpasset af AI).

Universitetet skriver, at niveauforskellen mellem bachelor- og kandidatuddannelsen bl.a. kommer til udtryk, ved at den juridiske kandidat har mere udtalte tværgående kompetencer end en juridisk bachelor. Hvor den juridiske bachelor skal have *indgående kendskab til og forståelse for juraens grundfigurer*, skal kandidaten have det indgående kendskab og den indgående forståelse *på tværs af juridiske discipliner*. Akkrediteringspanelet noterer sig, at det samme gør sig gældende for juraens etiske og moralske problemstillinger, som bacheloren skal have forståelse af, mens kandidaten skal have indgående kendskab til den type af problemstillinger.

Videre skriver universitetet, at den juridiske kandidat har stærkere kompetencer til en reflekteret anvendelse af juraen sammenlignet med den juridiske bachelor, hvis kvalifikationer i højere grad er rettet mod dogmatisk analyse (dokumentationsrapporten, s. 38).

Akkrediteringspanelet anerkender, at en række læringsmål for kandidatuddannelsen har et skærpet niveau i forhold til bacheloruddannelsen. Samtidig er der et vist overlap mellem andre læringsmål som fx læringsmålet på bacheloruddannelsen om, at de studerende skal kunne reflektere kritisk over konkrete juridiske afgørelser og mere teoretiske spørgsmål om juraens samfundsmæssige rolle. Formuleringen indikerer et relativt højt niveau i forhold til kandidatuddannelsens mål om, at de studerende skal kunne rådgive om retlige problemstillinger under hensyntagen til politiske, økonomiske og samfundsmæssige forhold og reflektere kritisk over juraens samfundsmæssige rolle i dansk og international sammenhæng.

Akkrediteringspanelet finder, at overlappet mellem bachelor- og kandidatuddannelsens kompetenceprofiler er udtryk for den horisontale progression, som ifølge universitetet også findes på kandidatuddannelsen.

Akkrediteringspanelet vurderer, at uddannelsens samlede mål for læringsudbytte i tilstrækkelig grad lever op til kvalifikationsrammen.

Er uddannelsens samlede mål for læringsudbytte understøttet af uddannelsens elementer?

Gælder for bacheloruddannelsen

Universitetet har udarbejdet en tabel, hvori læringsmål for de enkelte obligatoriske fagelementer er sat over for uddannelsens samlede mål for læringsudbytte. Nedenfor er et eksempel, der viser et uddrag af, hvilke samlede mål for læringsudbytte faget sikkerheds- og kreditorrettigheder på 4. semester understøtter:

Fagets læringsmål	Bacheloruddannelsens samlede mål for læringsudbytte
- viden om regler, praksis og teori vedrørende lighed og ulighed mellem kreditorerne, herunder navnlig konkursordenen, samt om hvilke krav der omfattes af garantiordninger	- indgående kendskab til og forståelse for juraens grundfigurer - anvende den juridiske metode til at afdække gældende ret inden for et retligt reguleret område
- kompetence til at vurdere et kravs placering i konkursordenen	- rådgive om retlige problemstillinger
- analysere og vurdere om en kontrakt kan insolvensreguleres (indtræden, videreførelse, opsigelse og tvungent debitorskifte)	- selvstændigt gennemføre retsvidenskabelige analyser på bachelorniveau - konstruere og dekonstruere juridiske argumenter - reflektere kritisk over konkrete juridiske afgørelser
- analysere og vurdere om disposition kan tilsidesættes efter regler, praksis og teori om omstødelse	
- viden om hvilke samfundsmæssige og økonomiske hensyn der ligger bag de insolvensretlige regler	- forståelse og refleksion ift. de politiske og samfundsmæssige hensyn bag konkrete regler

(Uddrag af bilag 3.2, samlet, s. 386).

Akkrediteringspanelet vurderer, at læringsmålene for de enkelte fagelementer understøtter uddannelsens samlede mål for læringsudbytte.

Reformen af bacheloruddannelsen, der var udrullet i 2011, havde bl.a. det formål at styrke den faglige progression og opbygge en helhedsorienteret faglig struktur, hvor bl.a. uddannelsens kompetenceprofil skulle være styrende for den valgte fagstruktur og læringsstrategi (dokumentationsrapporten, s. 32). Ud over fortsat at sikre, at de studerende tilegner sig stærke juridiske kompetencer, skal de studerende opnå indsigt i de politiske, økonomiske og samfundsmæssige hensyn, der danner grundlag for juraen. Dermed skal de studerende opnå en tværfaglig forståelse af juraens samspil med andre fagområder og juraens rolle i samfundet (dokumentationsrapporten, s. 5).

På uddannelsens 1. semester stifter de studerende bekendtskab med den juridiske metode, retssystemets opbygning og dets aktører. Fagelementet skal sikre, at de studerende tilegner sig den grundlæggende viden, der danner basis for deres videre forløb (dokumentationsrapporten, s. 32 f.). Herefter bliver de juridiske emner mere avancerede, og universitetet eksemplificerer uddannelsens progression, ved at fx institutionel forfatningsret og EU-forfatningsret på 3. semester bygger videre på bl.a. individets grundlæggende rettigheder, som de studerende har beskæftiget sig med på det foregående semester. Et yderligere eksempel er obligationsret på 2. semester, der bygger videre på erstatning og kontrakt, som de studerende har på 1. semester (dokumentationsrapporten, s. 33).

Uddannelsens 5. semester består af valgfrie fagelementer. De valgfrie fagelementer, der udbydes, skal leve op til to betingelser. De skal være tværgående, så de dels berører flere af bacheloruddannelsens fagområder og dels kan danne grundlag for mere specialiserede valgfag på kandidatuddannelsen. Intentionen er, at valgfagene skal bidrage til de studerendes evne til at overskue mere komplekse juridiske områder og til, at de kritisk kan analysere både konkrete juridiske afgørelse og mere teoretiske spørgsmål om juraens samfundsmæssige rolle (dokumentationsrapporten, s. 33).

På uddannelsens sidste semester følger de studerende fagelementet ret, moral og etik, der udgør uddannelsens videnskabsteoretiske element.

Akkrediteringspanelet vurderer, at uddannelsens struktur understøtter, at de studerende kan nå uddannelsens samlede mål for læringsudbytte.

Gælder for kandidatuddannelsen

Universitetet har udarbejdet en tabel, hvori læringsmål for de to obligatoriske fagelementer på uddannelsen og de fire mest søgte valgfag i seneste efterår er sammenholdt med uddannelsens samlede mål for læringsudbytte. Nedenfor er et eksempel, der viser uddrag af, hvilke samlede mål for læringsudbytte det obligatoriske fagelement civilprocesret understøtter:

Fagets læringsmål	**Kandidatuddannelsens samlede mål for læringsudbytte:** *En juridisk kandidat har/kan*
- analysere og vurdere hvilke civile sager der kan behandles af domstolene (retlig interesse m.v.)	- anvende den juridiske metode til at løse komplekse, juridiske opgaver - træffe kvalificerede juridiske beslutninger og reflektere kritisk over trufne afgørelser - kendskab til retsvidenskab som akademisk disciplin - selvstændigt gennemføre retsvidenskabelige analyser – ved systematisk, kritisk og selvstændigt at identificere og analysere komplekse retsvidenskabelige problemstillinger på specialeniveau
- analysere og redegøre for reglerne om saglig og stedlig kompetence i civile sager, herunder i hvilket omfang danske domstole har international kompetence	
- analysere og redegøre for reglerne om samlet behandling af flere krav, herunder ved gruppesøgsmål	
- analysere og redegøre for reglerne om retskraft	
- analysere og redegøre for reglerne om sagsbehandlingen i 1. instans, herunder om bevisførelse	
- analysere komplekse civilprocessuelle problemstillinger og argumentere for fagligt begrundede løsninger under foretagelse af en kritisk afvejning af de retlige argumenter	

(Uddrag af supplerende oplysninger af 14. januar 2015).

Akkrediteringspanelet vurderer, at læringsmålene for de enkelte fagelementer understøtter uddannelsens samlede mål for læringsudbytte.

På 1. semester af kandidatuddannelsen har de studerende to obligatoriske fagelementer, civilprocesret og grundlæggende skatteret. Resten af uddannelsen sammensætter den studerende selv af valgfrie fagelementer, som der udbydes mellem 75 og 85 af pr. semester. Ansøgninger om oprettelse af fagelementer skal behandles af studienævnet, der derfor vurderer den faglige sammensætning af de enkelte semestre (dokumentationsrapporten, s. 31).

Da de to obligatoriske fagelementer bygger videre på fagelementer, som de studerende har haft på bacheloruddannelsen, skriver universitetet, at de sikrer både en faglig sammenhæng mellem de to uddannelser og en faglig progression. For civilretsproces gør det sig fx gældende, at de studerendes beherskelse af den materielle ret, som de lærte på bacheloruddannelsen, er en forudsætning for at indfri fagelementets læringsmål fuldt ud. Fagelementet bygger videre på dele af fagelementet retssystemet og juridisk metode, ret moral og etik samt forvaltningsret (dokumentationsrapporten, s. 34).

Om de udbudte valgfrie fagelementer skriver universitetet, at de ligger på samme niveau mellem bacheloruddannelsen og specialet. "Dermed bibringer valgfagene over de tre semestre uddannelsen en horisontal progression, hvor den studerende gennem sit studieforløb tilegner sig viden og færdigheder inden for en række specialiseringer og samtidig styrker sine kompetencer inden for komparative analyser af det juridiske fagområde og identificere og forstå komplicerede juridiske problemstillinger og sammenhænge på tværs af de enkelte fagelementer." (Dokumentationsrapporten, s. 35). En række valgfrie fagelementer på kandidatuddannelsen bygger dog også videre på hinanden forstået på den måde, at den studerende tidligt i kandidatforløbet kan følge et valgfrit fagelement, der har et andet fagelement som en naturlig overbygning. Det gælder fx immateriel ret og videregående immateriel ret (ibid.).

Under besøget gav de studerende overvejende udtryk for tilfredshed med relevansen af de udbudte fagelementer, der dog har en overvægt af fag med fokus på praksis, hvorfor en studerende efterspurgte flere valgfrie fagelementer med fokus på jura som akademisk disciplin. De studerende var overvejende tilfredse med det faglige niveau i de udbudte fag, selvom der også havde været enkelte fagelementer, hvor niveauet blev oplevet som utilstrækkeligt.

Specialet afslutter uddannelsen. Universitetet skriver, at læringsmålene for specialet er mere ambitiøse end for uddannelsens øvrige fag, og de studerende skal her på baggrund af en selvvalgt problemstilling dokumentere, at de har opnået færdigheder i at anvende teorier og juridisk metode under arbejdet med et fagligt afgrænset emne (dokumentationsrapporten, s. 35).

Akkrediteringspanelet vurderer samlet set, at læringsmålene for uddannelsens enkelte dele og uddannelsens struktur understøtter, at de studerende kan nå uddannelsens samlede mål for læringsudbytte.

Bygger uddannelsen videre på adgangsgrundlaget?

Gælder for bacheloruddannelsen

Uddannelsens områdespecifikke adgangskrav er dansk på A-niveau, engelsk på B-niveau og ét af følgende: historie på B-niveau, idehistorie på B-niveau, samfundsfag på B-niveau eller samtidshistorie på B-niveau. Der er ingen uddannelsesspecifikke adgangskrav for optagelse på bacheloruddannelsen (dokumentationsrapporten, s. 35). Ved bacheloroptaget i 2013 var den adgangsgivende eksamen for størstedelen af de optagne en studentereksamen efterfulgt af dem, der havde en HF-eksamen (ibid. og bilag 3.5).

Da størstedelen af de optagne ikke har haft fag med juridisk indhold på deres adgangsgivende uddannelse, er niveauet i fagene på uddannelsens 1. semester tilrettelagt efter det (dokumentationsrapporten, s. 35). Samtidig introduceres de studerende i et mindre fagelement på 1.semester til studieteknik, ligesom introduktionen til retssystemet og juridisk metode er placeret her.

Langt størstedelen af de studerende tilkendegav under besøget, at de oplever faglig sammenhæng og progression på studiet, og at niveauet ved studiestart hverken er for højt eller for lavt. Placeringen af strafferet drøftet under besøget, da de studerende oplever det som et udfordrende fag at følge på 1. semester. Ledelsen tilkendegav, at placeringen af de enkelte fagelementer drøftes løbende. Studienævnet var i forbindelse med udarbejdelsen af den seneste studieordning særligt opmærksomt på, hvilke fag der skulle placeres på 1. semester, og den nuværende struktur er også et udtryk for et kompromis. Et væsentligt argument for strafferettens placering på 1. semester er, at faget omhandler emner, som alle kan forholde sig til uden de forudgående juridiske kundskaber, som de studerende skal begynde at tillære sig, parallelt med at de følger kurset.

Akkrediteringspanelet vurderer, at det faglige niveau på uddannelsen er tilrettelagt, så det er i overensstemmelse med de gældende adgangskrav.

Gælder for kandidatuddannelsen

Optagelse på kandidatuddannelsen forudsætter en juridisk bacheloruddannelse eller anden relevant dansk eller udenlandsk uddannelse på samme niveau (studieordningen 2014, § 1). I 2013 havde 608 af i alt 733 optagne stu-

derende en bachelorgrad fra Det Juridiske Fakultet på Københavns Universitet (dokumentationsrapporten, s. 37).

Universitetet skriver, at kandidatuddannelsens fag bygger videre på de teoretiske og metodiske færdigheder og kompetencer, som de studerende har tilegnet sig på bacheloruddannelsen, jf. ovenfor, ligesom kravet til selvstændighed skærpes, hvilket særligt gør sig gældende i forbindelse med specialet (dokumentationsrapporten, s. 37). Samtidig stilles der krav om en øget grad af reflekteret anvendelse af juraen i forbindelse med mere komplekse problemløsninger, hvilket særligt gør sig gældende inden for de fagområder, der har været berørt på bacheloruddannelsen (ibid.).

Akkrediteringspanelet vurderer, at der er overensstemmelse mellem adgangskravene og det faglige niveau på uddannelsen.

Kriterium IV: Tilrettelæggelse og gennemførelse

Tilrettelæggelsen og den praktiske gennemførelse af uddannelsen understøtter opnåelsen af målene for læringsudbytte.

Uddybning:
- uddannelsen er tilrettelagt, så den studerende kan opnå uddannelsens mål for læringsudbytte inden for uddannelsens normerede studietid og med en samlet arbejdsbelastning svarende til uddannelsens omfang i ECTS-point,
- undervisningen på uddannelsen er pædagogisk kvalificeret,
- uddannelsen er tilrettelagt, så det er muligt at gennemføre én eller flere dele af uddannelsen eller udbuddet i udlandet inden for uddannelsens normerede studietid,
- dele af uddannelsen, der gennemføres uden for institutionen, herunder praktik, kliniske forløb og uddannelsesdele, der gennemføres i udlandet, indgår som integrerede dele af uddannelsen, således at de studerendes læring på institutionen og på dele, der gennemføres uden for institutionen, supplerer hinanden.

Vurdering for bacheloruddannelsen
Kriteriet er delvist tilfredsstillende opfyldt.

Akkrediteringspanelet vurderer, at uddannelsens anvendte arbejds- og undervisningsformer understøtter uddannelsens læringsmål. Akkrediteringspanelet vurderer dog samtidigt, at der er afsat meget få vejledningstimer til bachelorprojektet, og at det er kritisk, at de studerende oplever overlap eller modstridende vejledning mellem hhv. klyngevejledning og individuel vejledning.

Frafaldet på første år af uddannelsen ligger under frafaldet for det samfundsvidenskabelige hovedområde på landsplan, og uddannelsens undervisere er pædagogisk kvalificerede. Hvis de studerende ønsker det, er det muligt inden for uddannelsens struktur at placere et udlandsophold.

Vurdering for kandidatuddannelsen
Kriteriet er delvist tilfredsstillende opfyldt.

Akkrediteringspanelet vurderer, at det faglige indhold og de anvendte arbejds- og undervisningsformer understøtter uddannelsens læringsmål. Akkrediteringspanelet vurderer dog også, at der er afsat få vejledningstimer i forbindelse med specialeskrivningen. Panelet anser det også som værende kritisk, at de studerende oplever problemer i forbindelse med tilrettelæggelsen af specialeprocessen, herunder bl.a. med tildeling af vejleder.

Uddannelsen oplever ikke et markant frafald, og uddannelsens undervisere er pædagogisk kvalificerede. Hvis de studerende ønsker det, er det muligt inden for uddannelsens struktur at placere et udlandsophold.

Den samlede vurdering af kriteriet er baseret på vurderinger af følgende forhold:

Er uddannelsen hensigtsmæssigt tilrettelagt?

Gælder for bacheloruddannelsen
Uddannelsens fokus på en mere anvendt og tværfaglig viden skal i tilrettelæggelsen være forankret i den læringsstrategi og de læringsprincipper, hvis udarbejdelse også er en del af uddannelsens reform[3] (dokumentationsrapporten, s. 5). Læringsstrategien skal understøtte de studerendes evne til aktiv læring, selvstændighed og kritisk stillingtagen, og der tages derfor udgangspunkt i problembaseret læring og casebaseret undervisning (ibid. og s. 46). Det betyder, at der i forhold til tidligere lægges større vægt på undervisning på mindre seminarhold frem for

[3] http://jura.ku.dk/pdf/uddannelsesservice/studiereform2011/laeringsstrategi_vedtaget_210409.pdf og http://jura.ku.dk/pdf/uddannelsesservice/studiereform2011/laeringsprincipper.pdf.

store forelæsninger, og at de studerende skal arbejde sammen i to-syv-mands studiegrupper, som er fastlagte på 1. og 2. semester. På de efterfølgende semestre står de studerende selv for gruppedannelserne.

De enkelte semestre løber over 12-13 uger og er opbygget af fagelementer, hvoraf størstedelen svarer til 10 ECTS-point. Det introducerende studieteknikkursus afviger ved kun at svare til 2,5 ECTS-point, hvilket betyder, at retssystemet og juridisk metode på samme semester er normeret til 7,5 ECTS-point. Fagene retshistorie, folkeret og EU-ret er mindre fag, der hver svarer til 5 ECTS-point, mens forvaltningsretten svarer til 15 ECTS-point. Det afsluttende bachelorprojekt har en arbejdsbelastning, der svarer til 20 ECTS-point (dokumentationsrapporten, s. 31 og 40 samt bilag 4.2-4.5).

I studienævnets plan for tilrettelæggelse af undervisningen og eksamener fremgår det, at et af principperne for tilrettelæggelse er, at et semester tildeles 100 skemalagte undervisningstimer i både obligatoriske fag og valgfrie fag samt op til seks timers forelæsning i hvert obligatorisk fag. For 1. semester ser det ud som følger:

Fagelement	Omfang	Seminartimer	Forelæsningstimer	Vejledningstimer
Studieteknik og lærings-proces	2,5 ECTS-point	6	6*	24**
Retssystemet og juridisk Metode	7,5 ECTS-point	20	4*	0
Erstatning og kontrakt	10 ECTS-point	34	6	0
Strafferet	10 ECTS-point	40	6	0

(Supplerende oplysninger af 1. juli 2014 og 20. januar 2015, tabel udarbejdet af AI. * Inklusive basar. I fagelementet retssystemet og juridiske metoder dækker opgavebasaren over, at der i en af forelæsningerne gennemgås en prøveeksamen, som de studerende har gennemført, hvorefter de har mulighed for at stille spørgsmål. ** 24 timers gruppevejledning i henholdsvis foråret og efteråret).

Af studieaktivitetsskemaet fremgår det, at de studerende på 1.-5. semester har mellem 102 og 116 lektioner pr. semester. Det giver i gennemsnit 9,1 lektioner om ugen (548 lektioner / 5 semestre = 109,6 / 12 uger = 9,1 lektioner om ugen):

Semester	Ugentlige timer	Timer i gennem-snit pr. semester	Undervisning i alt	Vejledning
1.-5. semester	9,1	109,6	548	0,8*
6. semester	3,25		39	2,1

(* Vejledning foretaget af ældre studerende, skema udarbejdet af AI).

Den udfoldede studieaktivitetsopgørelse i begyndelsen af rapporten viser en relativt ensartet studieaktivitet hen over de første fem semestre med en overvægt af undervisning modtaget på hold med maks. 40 deltagere. På 6. semester, hvor de studerende udarbejder bachelorprojekt, modtager de mindre undervisning.

Universitetet henviser til, at det centralt på Københavns Universitet er blevet besluttet, at de studerende fra efteråret 2014 skal have mindst 12 timer pr. uge i 14 uger hvert semester, og fakultetet er derfor i færd med at opjustere uddannelsens antal af konfrontationstimer (dokumentationsrapporten, s. 39). Fakultetet har forlænget undervisningsperioden for de studerende og tilført flere undervisningstimer til de eksisterende fag på bacheloruddannelsen. Løftet i undervisningen er sket ud fra krav om, at de ekstra timer primært skal løftes af VIP'er samt følge studiereformens læringsprincipper, ligesom det ikke har måttet øge arbejdsbelastningen for de studerende. Implementeringen af det øgede antal undervisningstimer begyndte ved studiestart 2014, og implementeringen på forårssemestrene er på vej. Fakultetet forventer, at implementeringen er afsluttet på alle bacheloruddannelsens semestre ved sommerferien 2015, så målsætningen på det tidspunkt er helt indfriet (supplerende oplysninger af 20. januar 2015).

I høringssvaret oplyser universitetet, at bacheloruddannelsen lever op til det antal minimumstimer, som er fastlagt i udviklingskontrakten for Københavns Universitet, nemlig 12 timer om ugen i 14 uger (høringssvaret, s. 14).

Universitetet har for de enkelte semestre udarbejdet vejledende studieplaner, der giver den studerende et eksempel på, hvordan en uge svarende til studium på fuld tid kan tilrettelægges. Her er seminarer, gruppearbejde, forelæsninger, læsning og forberedelse indplaceret og tidsfastsat for de enkelte fag. I bilag 4.1 findes eksempler på studieplanerne, og heraf fremgår det, at også indplacering af studiejob er medtaget fra 3. semester. Under besøget var der dog ingen af de studerende, der havde kendskab til de vejledende studieplaner.

De studerende modtager vejledning i form af både gruppevejledning og individuel vejledning. På uddannelsens 1. semester modtager de studerende gruppevejledning i et omfang af godt 0,8 timer pr. studerende, og vejledningen forestås af studerende fra de ældre årgange. Der er knyttet en gruppevejleder til alle seminarhold på 1. semester og i begyndelsen af 2. semester (fremgår dog ikke af opgørelsen). Gruppevejlederne har løbende kontakttimer med de studerende og er her ansvarlige for at hjælpe dem med studietekniske spørgsmål.

I forbindelse med udarbejdelsen af bachelorprojektet har den studerende ved et individuelt udarbejdet projekt to timers vejledermøde, og når to studerende skriver sammen, tildeles de 3,3 timers vejledermøde. Herudover skriver universitetet, at der er afsat tid til kontakt via telefon og e-mail. I forbindelse med projektet modtager de studerende også såkaldt klyngevejledning på hold á 50 studerende i sammenlagt otte timer (dokumentationsrapporten, s. 40).

Akkrediteringspanelet vurderer, at der er afsat få timer til vejledning af de studerende. Panelet bemærker positivt, at antallet af undervisningstimer er blevet opjusteret til 12 timer per uge i 14 uger.

Universitetet lægger vægt på, at en del af baggrunden for studiereformen var, at de uddannede jurister skal kunne anvende det lærte og kunne samarbejde. Derfor har fakultetet indført obligatoriske studiegrupper på 1. semester, der udarbejdes detaljerede lektionsplaner for alle undervisningsgange, og undervisningen er tilrettelagt med henblik på, at de studerende skal nå fagenes læringsmål. Det er universitetets opfattelse, at reformen har bidraget til mere velforberedte studerende, mere aktive studerende i undervisningen, og at de studerende derfor opnår et højere læringsniveau, da de forstår pensum og kan anvende det i praksis (høringssvaret, s. 12).

Under besøget gav de studerende generelt udtryk for, at de var tilfredse med, at fakultetet sørger for gruppedannelsen på 1. semester. Enkelte vil dog gerne efter 1. semester selv kunne vælge gruppe. Flere var positive over for det læringspotentiale, som gruppearbejdet giver, og de redskaber til at håndtere samarbejder med fx fremtidige kollegaer, som det også giver.

Uddannelsens tilrettelæggelse er illustreret gennem tre fag, som akkrediteringspanelet har udvalgt til nærmere analyse. Det drejer sig om strafferet på 1. semester, institutionel forfatningsret/EU-ret på 3. semester og valgfaget informationsret.

Et af formålene for både strafferet og institutionel forfatningsret/EU-ret er at udvikle de studerendes almene metodiske og analytiske færdigheder, samtidig med at de opøver dels de grundlæggende forudsætninger for at arbejde med kriminalisering og sanktionering af lovovertrædelser og dels færdigheden i at gennemføre forfatningsretlige og EU-forfatningsretlige analyser.

I begge fag er undervisningen tilrettelagt som en kombination af forelæsninger og undervisning på seminarhold. Der foreligger undervisningsplaner for begge fag. I institutionel forfatningsret/EU-ret beskriver undervisningsplanen, hvad de studerende skal kunne efter den konkrete lektion, hvordan de skal forberede sig individuelt og i grupper (refleksionsspørgsmål), og hvilke spørgsmål de kan overveje at drøfte efterfølgende i deres studiegruppe. I begge fag inddrages konkrete cases, og hvor det i institutionel forfatningsret/EU-ret er et tilbud til de studerende, at de kan udarbejde eksamenslignende øvelsesopgaver, skal der i strafferet afleveres en række obligatoriske opgaver.

Første lektion i institutionel forfatningsret/EU-ret omhandler fx grundlovsændring, retskilder og grundlovsfortolkning. Efter lektionen skal de studerende bl.a. kunne redegøre for, anvende og forholde sig selvstændigt til de relevante fortolkningsfaktorer og principper vedr. grundlovsfortolkning. Individuelt skal den studerende forberede sig ved bl.a. at udarbejde en liste over forfatningsretlige retskilder samt argumentere for og reflektere over dem. I grupper skal de studerende diskutere bl.a. det demokratiske element i den danske grundlovsændringsprocedure, og hvad der kan vedtages i grundlovsform i Danmark (samlet dokumentationsrapport, s. 292 ff.) Et typisk undervisningsforløb på et seminarhold starter med en indledning ved underviseren på 15-20 minutter, faciliteret gruppediskussion på baggrund af de spørgsmål, som de studerende har til materialet, og en afsluttende opsamling. Alle studiegrupper skal i løbet af semesteret fremlægge for resten af holdet (bilag 4.4).

Også i valgfaget informationsret arbejder de studerende casebaseret. Undervisningen er struktureret over 2 x 45 minutter, hvor den første halvdel bruges til at skabe overblik over det konkrete emne, som de studerende skal beskæftige sig med, og den anden halvdel bruges til at arbejde med de cases, som de studerende har forberedt hjemmefra. I materialet er der to eksempler på cases, der vedrører mulige brud på ophavsretten (samlet dokumentationsrapport, s. 315).

Akkrediteringspanelet vurderer, at de undervisnings- og arbejdsformer, der anvendes i de udvalgte fagelementer, understøtter deres læringsmål. I strafferet skal de studerende fx kunne identificere og analysere relevante retskilder ud fra fagets konkrete problemstillinger samt give saglige og kvalificerede begrundelser for løsningsforslag. Her er casebaseret undervisning relevant, og den tilgodeser særligt uddannelsens anvendelsesperspektiv. Gruppearbejde og casefremlæggelse understøtter ligeledes målet om, at de studerende skal kunne formidle og formulere deres viden og argumentere fagligt korrekt på en struktureret og sammenhængende måde, hvilket er et læringsmål i både strafferet og informationsret. De arbejdsspørgsmål, som de studerende får udleveret, understøtter en løbende kritisk refleksion over stoffet, som er et overordnet mål på uddannelsen.

Der var enighed blandt de studerende, som panelet mødte under besøget, om, at aktiverende undervisning med fremlæggelse ved dem selv er krævende. Oplevelsen af det faglige udbytte var blandet. Nogle fandt, at de studerende ikke har tilstrækkelig faglig respekt for hinanden og derfor hellere vil modtage undervisning fra underviseren alene. De studerende oplever, at underviserne griber det forskelligt an, hvis et gruppeoplæg ikke er tilstrækkeligt forberedt. Det varierer fra fag til fag, om underviseren i de tilfælde overtager undervisningen, ligesom vægtningen mellem tavleundervisning og studenteroplæg varierer. Selvom enkelte tilkendegav, at et ringe fagligt udbytte af undervisningen på seminarerne betyder, at de ikke møder op, tilkendegav flere, at deres egen forberedelse til studenterfremlæggelserne på seminartimerne er givtig.

Underviserne var enige om, at studiereformen på bacheloruddannelsen har medført et øget aktivitetsniveau blandt de studerende, der er blevet mere kritiske og refleksive i deres tilgang til pensum. Underviserne tilkendegav, at oplæg fra de studerende er vigtigt for at understøtte de studerendes formidlingskompetencer. Underviser-

ne var enige med de studerende i, at der fortsat skal arbejdes med balancen mellem studenterfremlæggelse, tavleundervisning og andre didaktiske værktøjer. Samtidig oplever underviserne, at de har gode muligheder for at drøfte balancen med de studerende, og at de har gode muligheder for at tilrettelægge undervisningen fleksibelt inden for rammerne af læringsprincipperne.

I forbindelse med studiereformen blev det indført, at de studerende selv skal vælge emne for deres bachelorprojekt, modsat tidligere, hvor de kunne vælge mellem et antal fastlagte problemstillinger. Under besøget var der en større gruppe studerende, som netop havde afsluttet deres bacheloruddannelse, og de rejste i den forbindelse en markant kritik af forløbet omkring tilrettelæggelsen, herunder af den vejledning, de havde modtaget i forbindelse med deres projekt. Dels oplevede de at blive sent informeret om processen, og dels oplevede de, at særligt klyngevejledningen, der er organiseret efter emneområde, fungerede dårligt. Det gjorde den, bl.a. fordi de studerende oplevede at få modstridende vejledning fra henholdsvis klyngevejledning og individuel vejleder.

På mødet med underviserne blev selvstændigt emnevalg i forbindelse med bachelorprojektet også drøftet. Underviserne henviste til, at de studerende allerede i fagelementet retshistorie på 3. semester skal udarbejde en kollektiv opgave, hvor de skal arbejde med at formulere en problemstilling. Derudover indledes bachelorforløbet med et seminar, der også indeholder en skriveøvelse. Underviserne havde dog forståelse for de studerendes frustration, men havde også noteret sig, at de studerende klarer sig godt og får højere karakterer i projekterne. Ledelsen tilkendegav, at så omfattende en omlægning af en uddannelse naturligt har medført en vis skepsis, men det var ledelsens indtryk, at underviserne gør en stor indsats, ligesom de studerendes aktivitetsniveau som ønsket er steget.

Akkrediteringspanelet bemærker positivt, at de studerende selv skal vælge emne for deres bachelorprojekt, da det bl.a. understøtter uddannelsens læringsmål om, at de studerende selvstændigt skal kunne gennemføre retsvidenskabelige analyser og identificere og afgrænse retsvidenskabelige problemstillinger. Det understøtter også den pædagogisk-didaktiske tilgang indeholdt i studiereformen, der skal fremme de studerendes evne til aktiv læring, selvstændighed og kritisk stillingtagen.

Akkrediteringspanelet er opmærksomt på, at en del af de studerende, panelet mødte under besøget, har afsluttet deres bacheloruddannelse i sommeren 2014. Derfor er der tale om den første årgang, der har gennemført hele uddannelsen efter den nye studieordning. Samtidig bemærker panelet, at en fortsat forventningsafstemning med de studerende forekommer at være nødvendig med hensyn til de nye krav, reformen medfører, og at der i den forbindelse skal være særligt fokus på, at denne forventningsafstemning sker rettidigt.

Akkrediteringspanelet vurderer, at de anvendte undervisnings- og arbejdsformer på de udvalgte fagelementer understøtter deres læringsmål. Panelet vurderer dog også, at den udstrakte brug af DVIP'er i forbindelse med både undervisning og vejledning, jf. kriterium II, understøtter uddannelsens mere praktiske aspekter, men i mindre grad de akademiske aspekter som at gøre de studerende i stand til at reflektere kritisk over juridiske afgørelser og mere teoretiske spørgsmål om juraens samfundsmæssige rolle, jf. uddannelsens samlede læringsmål.

Samlet er det akkrediteringspanelets vurdering, at der på uddannelsen er afsat meget få timer til vejledning af de studerende. Panelet anerkender, at vejledning i klynger i forbindelse med bachelorprojektet er et nyere tiltag, men vurderer det som problematisk, at de studerende oplever, at vejledningen ikke fungerer.

Gælder for kandidatuddannelsen

Kandidatuddannelsen har ud over specialet på 30 ECTS-point to obligatoriske fag, civilprocesret og grundlæggende skatteret. Derudover er uddannelsen struktureret med valgfag på mellem 10 og 20 ECTS-point.

Et fagelement med et omfang svarende til 10 ECTS-point har 34 lektioner, fordelt over 10-13 uger. Enkelte fagelementer er normeret til 20 ECTS-point og har som følge heraf det dobbelte timetal. Universitetet skriver, at den studerende vejledes til at afsætte tre timers forberedelse pr. undervisningstime (dokumentationsrapporten, s. 39). I forbindelse med specialet får den studerende vejledning, der svarer til tre lektioner. Skriver flere studerende sammen, tilføjes en ekstra vejledningslektion pr. person (dokumentationsrapporten, s. 40).

Af studieaktivitetsskemaet fremgår det, at de studerende på 1.-3. semester har 102 lektioner pr. semester. Det giver i gennemsnit ca. ti lektioner om ugen, hvis der regnes med semestre a ti uger (306 / 3 semestre = 102 / 10 uger = 10,2 lektioner/uge). På sidste semester, hvor specialet udarbejdes, er uddannelsen tilrettelagt sådan, at den studerende ikke modtager undervisning.

Semester	Ugentlige konfrontationstimer	Timer i gennemsnit pr. semester	Undervisning i alt	Vejledning
1.-3. semester	10	102	306	0
4. semester	0	0	0	3

(Skema udarbejdet af AI).

Den udfoldede studieaktivitetsopgørelse indledningsvis i rapporten viser, at de studerendes undervisning er tilrettelagt som seminarundervisning på hold med under 40 deltagere, typisk 30-35 (dokumentationsrapporten, s. 39).

Om arbejdsbyrden på studiet fremgår det fx om praktisk aftaleret, at faget er krævende, fordi det ud over at forudsætte kendskab til betydelige dele af den formueretlige undervisning kræver indblik i en række øvrige regelsæt som fx selskabsretlige, finansretlige, ansættelsesretlige og immaterialretlige (bilag 4.8). Om arbejdsbelastningen i grundlæggende skatteret fremgår det, at selvom antallet af sider, den studerende skal have læst til hver undervisningsgang, ikke er overvældende, består der et arbejde med at læse de relevante love som grundlag for arbejdet med cases og gruppediskussioner (bilag 4.6).

Akkrediteringspanelet noterer, at flere studerende under besøget gav udtryk for markant utilfredshed med tilrettelæggelsen af deres specialeforløb, og herunder blev det af de studerende oplevet som vanskeligt at få tildelt en vejleder.

Underviserne havde kendskab til normtallet for vejledning, men tilkendegav også, at deres oplevelse er, at der i høj grad gives vejledning, i det omfang den enkelte studerende har behov for det. Ledelsen fortalte, at vejledning ved VIP'er prioriteres, men at det ikke altid er muligt at levere vejledning i de fag, den studerende ønsker at skrive i, hvilket er et spørgsmål om ressourcer. Som det fremgår af kriterium II, blev kun halvdelen af de specialer, der blev udarbejdet i studieåret 2013/14, vejledt af VIP'er.

Akkrediteringspanelet har set nærmere på, hvilke undervisnings- og arbejdsformer der anvendes på det obligatoriske fagelement grundlæggende skatteret og valgfagene Health and Human Rights og praktisk aftaleret.

Undervisningen er på kandidatuddannelsen ligesom på bacheloruddannelsen problembaseret, og der inddrages i vid udstrækning cases, der skal aktivere de studerende og forberede dem forud for undervisningen. Forberedelsen består ud over læsning af pensum af stillingtagen til en række spørgsmål til casene, som de studerende skal kunne svare på. I grundlæggende skatteret er der ikke et fast pensum, som de studerende skal igennem, men i stedet anbefalet litteratur. Det varierer, om det gøres brug af studenterfremlæggelser på seminarerne, og om underviserne forventer, at de studerende har forberedt sig individuelt eller i grupper.

Som eksempel på et casearbejde er der til et af de seks overordnede temaer på grundlæggende skatteret tilknyttet tre minicases. Her skal de studerende i grupper identificere de skatteretlige problemstillinger og redegøre for deres skattemæssige konsekvenser. Det fremgår af materialet, at der med "redegøre" sigtes til, at de studerende skal udarbejde forslag til løsning på problemerne, som er en kompetence i uddannelsens samlede mål for læringsudbytte.

Også på Health and Human Rights inddrages cases. Et tema for et af seminarerne er "The justiciability of the human Right to Health in National Courts". Her inddrages en case fra Indien, der skal give de studerende en forståelse af en stats minimumsforpligtigelser. Drøftelsen af casen skal være med til at understøtte læringsmålene om at gøre de studerende i stand til at "make a legal analysis of the right to health and critically reflect upon how national law and practise comply with international human rights law". Det understøtter også de studerendes kompetence i at reflektere kritisk over juraens samfundsmæssige rolle i dansk og international sammenhæng, som det fremgår af uddannelsens samlede mål for læringsudbytte.

Med hensyn til tilrettelæggelsen og den praktiske gennemførelse af uddannelsen påpegede de studerende under besøget, at en række populære valgfag hurtigt bliver fyldt op (efter studieanciennitet), og at de derfor må følge valgfag, som ikke er deres første prioritet eller alternativt vente, til faget udbydes igen.

Ledelsen erkendte under besøget, at valgfriheden er en stor udfordring i forbindelse med uddannelsens tilrettelæggelse. Samtidig er grundstammen af udbudte fag ens set over længere tid, og det gør det muligt for de studerende at planlægge mindst et år frem. Ledelsen fortalte også, at der ikke nødvendigvis er sammenfald mellem de valgfag, de studerende ønsker, og de valgfag, ledelsen prioriterer at udbyde med udgangspunkt i forskningsmiljøet og arbejdsmarkedsbehovet. Ledelsen henviste også til, at implementeringen af fremdriftsreformen har medført en drøftelse af valgfagstilrettelæggelsen, bl.a. i studienævnet. Det vil forventeligt føre til en justering af tilrettelæggelsen af uddannelsen, der vil medføre, at flere studerende gennemfører på normeret tid. En mulighed er at synliggøre valgfagspakker for de studerende, og ligeledes er det en mulighed automatisk at tilmelde de studerende valgfag, der emnemæssigt har lighed med fag, der måtte være blevet fyldt op.

Akkrediteringspanelet anerkender, at implementeringen af fremdriftsreformen vil medføre en justering af tilrettelæggelsen af valgfagene. Dog bemærker panelet kritisk, at de studerende oplever problemer i forbindelse med tilrettelæggelsen af det samlede udbud af valgfag, og at problemstillingen har været tilbagevendende, hvilket ikke understøtter de studerendes mulighed for at gennemføre uddannelsen på normeret tid.

Akkrediteringspanelet vurderer, at det faglige indhold og de anvendte arbejdsformer i de udvalgte fag er hensigtsmæssige, og at de i tilstrækkelig grad understøtter læringsmålene for de udvalgte fag. Desuden understøtter brugen af cases uddannelsens anvendelsesperspektiv og de studerendes kompetence til selvstændigt at gennemføre retsvidenskabelige analyser. Panelet vurderer videre, at seminarundervisningsformen understøtter uddannelsens samlede læringsmål, og at der er en tilstrækkelig VIP-dækning af undervisningen, jf kriterium II.

Akkrediteringspanelet vurderer samtidig, at der er få vejledningstimer afsat til specialet. Panelet vurderer i forlængelse heraf, at det er kritisk, at de studerende oplever problemer i forbindelse med tilrettelæggelsen af deres specialeproces.

Hvilke strategier og tiltag er iværksat for at afhjælpe eventuel lav gennemførelse?

Gælder for bacheloruddannelsen

Af tabellen nedenfor fremgår procenterne for, hvor mange studerende der gennemfører uddannelsen på henholdsvis normeret tid og normeret tid plus et år:

Tabel 4.2. Gennemførselstal for bacheloruddannelsen i jura og bacheloruddannelser på hovedområdet

Bachelor	2011		2012		2013	
	Jura	Hovedomr.	Jura	Hovedomr.	Jura	Hovedomr.
Normeret tid	46,5 %	54,0 %	43,7 %	57,0 %	48,0 %	55,0 %
Normeret tid + 1 år	60,4 %	65,0 %	62,0 %	68,0 %	64,0 %	67,0 %

Kilde: Københavns Universitets Studienøgletal: http://tal.ku.dk/boks1/Statistikberedskab_2013__Studienoegletal.pdf
og Notat om sammenligningsgrundlag, AI: http://akkr.dk/wp-content/uploads/akkr/Notat-om-sammenligningsgrundlag-maj-2014.pdf

(Dokumentationsrapporten, s. 41).

Opgørelsen viser, at færre studerende gennemfører deres uddannelse på normeret tid og på normeret tid plus et år, end tilfældet er for hovedområdet.

Universitetet skriver, at man er opmærksom på forholdet. Den justerede struktur på bacheloruddannelsen med flere mindre fag og indførelse af faste studiegrupper på første studieår er tiltag, der skal være med til at give de

studerende et mere struktureret studieforløb og dermed motivere dem til at gennemføre uddannelsen på normeret tid (dokumentationsrapporten, s. 47). I høringssvaret oplyser universitetet, at de seneste tal viser, at andelen af studerende, der gennemfører på normeret tid, er steget til 60 % (høringssvaret, s. 13). Universitetet lægger derudover vægt på, at studerende før studiereformen i 2011 var 3,3 år om at gennemføre bacheloruddannelsen, mens de efter reformen er 3,1 år om at gennemføre bacheloruddannelsen (høringssvaret, s. 14). Siden 2010 har der også været iværksat en særlig indsats for at forbedre gennemførelsestiden. Det betyder, at alle studerende, der ikke har deltaget i en eksamen i mere end seks måneder, får tilbudt en vejledningssamtale (dokumentationsrapporten, s. 42).

Fremover vil universitetet tilbyde en særlig vejledning til de studerende, der er et år fra at ramme den maksimale indskrivningstid, som for bacheloruddannelsen er fem år efter indskrivning. Også studerende, der ikke består eksamener på første år, vil blive kontaktet med et vejledningstilbud.

Både de studerende og ledelsen var under besøget enige om, at omfanget af de studerendes studiejob er med til at forlænge deres studietid, ligesom ønsket om at følge bestemte valgfag og opnå høje karakterer kan have en betydning.

Akkrediteringspanelet konstaterer, at tallene for gennemførelse på normeret tid og normeret tid plus et år ikke på noget tidspunkt i den opgjorte periode er 33 % lavere end de tilsvarende tal for hovedområdet på landsplan. Panelet er også opmærksomt på forholdet set i lyset af uddannelsens tilrettelæggelse med få vejledningstimer, og at det, jf. kriterium II, er vurderet, at de studerende kun i begrænset omfang har mulighed for kontakt til det videnskabelige personale.

Samlet vurderer akkrediteringspanelet at ledelsen er opmærksom på at følge de studerendes gennemførelsestid, og at de seneste tal viser, at reformen af bacheloruddannelsen har forbedret gennemførelsestiden.

Gælder for kandidatuddannelsen

Af tabellen nedenfor fremgår gennemførelsesprocenterne for, hvor mange studerende der gennemfører uddannelsen på henholdsvis normeret tid og normeret tid plus et år:

Tabel 4.3. Gennemførselstal for kandidatuddannelsen i jura og kandidatuddannelser på hovedområdet

Kandidat	2011		2012		2013	
	Jura	Hovedomr.	Jura	Hovedomr.	Jura	Hovedomr.
Normeret tid	13,8 %	20,0 %	16,3 %	18,0 %	10,0 %	22,0 %
Normeret tid + 1 år	60,3 %	60,0 %	61,2 %	61,0 %	63,0 %	64,0 %

Kilde: Københavns Universitets Studienøgletal: http://tal.ku.dk/boks1/Statistikberedskab_2013__Studienoegletal.pdf
og Notat om sammenligningsgrundlag, AI: http://akkr.dk/wp-content/uploads/akkr/Notat-om-sammenligningsgrundlag-maj-2014.pdf

Opgørelsen viser, at færre jurastuderende gennemfører på normeret tid, end tilfældet er for studerende på hovedområdet på landsplan. Med hensyn til normeret studietid plus et år er de jurastuderende på niveau med hovedområdet.

Universitetet skriver, at dets vejledningstilbud til specialeskrivere bliver revideret og udbygget i løbet af efteråret 2014, og at der bl.a. er etableret 50 nye specialepladser i Jurahuset (dokumentationsrapporten, s. 42). Hvad vejledningstilbuddene vil bestå i, er ikke nærmere uddybet.

Også i forbindelse med kandidatuddannelsen var de studerende og ledelsen enige om, at omfanget af de studerendes studiejob er med til at forlænge deres studietid, ligesom ønsket om at følge bestemte valgfag og opnå høje karakterer kan have en betydning.

Ledelsen konstaterede, at der blandt de studerende florerede, hvad ledelsen ville betegne som myter om, at bestemte fag og høje karakter er afgørende for den studerendes kommende karriere. Ledelsen forsøger bl.a. med hjælp fra DVIP'er og aftagere at nuancere de studerendes opfattelse.

Af høringssvaret fremgår det, at universitetet forventer, at studiereformen også vil have samme positive indflydelse på gennemførelsestiden for kandidatuddannelsen, når studerende på den nye studieordning begynder at færdiggøre deres uddannelse (høringssvaret, s. 14).

Det fremgår ikke af materialet, om universitetet har undersøgt, hvor stor en andel af studietidsforsinkelsen der kan tilskrives specialeskrivningsprocessen.

Akkrediteringspanelet anerkender, at ledelsen er opmærksom på at følge de studerendes gennemførelsestid. Panelet noterer sig, at andelen af studerende, der i 2013 gennemførte på normeret tid, er væsentlig lavere end andelen for hovedområdet, men noterer sig samtidig, at uddannelsen ligger på niveau med hovedområdet, når de studerende har læst i normeret tid plus et år.

Hvilke strategier og tiltag er iværksat for at afhjælpe eventuelt højt frafald?

Gælder for både bachelor- og kandidatuddannelsen

Opgørelserne over frafaldet på bacheloruddannelsens første år og på kandidatuddannelsen viser, at frafaldet på uddannelserne alle år ligger under frafaldet for hovedområdet på landsplan og ligeledes under 15 %:

Tabel 4.4 Frafald inden for første år på bacheloruddannelsen i jura og på bacheloruddannelser på hovedområdet

Bachelor	2011	2012	2013
Jura	12,0 %	10,6 %	11,4 %
Hovedområdet	16,0 %	17,0 %	16,0 %

Kilde: Københavns Universitets Studienøgletal: http://tal.ku.dk/boks1/Statistikberedskab_2013__Studienoegletal.pdf
og Notat om sammenligningsgrundlag, AI: http://akkr.dk/wp-content/uploads/akkr/Notat-om-sammenligningsgrundlag-maj-2014.pdf

Tabel 4.5 Frafald på kandidatuddannelsen i jura og på kandidatuddannelser på hovedområdet

Kandidat	2011	2012	2013
Jura	5,0 %	1,5 %	2,0 %
Hovedområdet	14,0 %	11,0 %	11,0 %

Kilde: Københavns Universitets Studienøgletal: http://tal.ku.dk/boks1/Statistikberedskab_2013__Studienoegletal.pdf
og Notat om sammenligningsgrundlag, AI: http://akkr.dk/wp-content/uploads/akkr/Notat-om-sammenligningsgrundlag-maj-2014.pdf
(Dokumentationsrapporten, s. 42).

Om bacheloruddannelsen skriver universitetet, at inddelingen af de studerende i grupper på 1. semester er en af måderne at skabe bedre sociale rammer for de studerende på, så grupperne ud over at tjene et læringsmæssigt formål styrker de studerendes tilhørsforhold til studiet og dermed kan bidrage til at forebygge frafald (dokumentationsrapporten, s. 43).

Akkrediteringspanelet vurderer, at uddannelsernes frafald ikke er stort.

Er underviserne pædagogisk kvalificerede?

Gælder for både bachelor- og kandidatuddannelsen

I 2011 trådte en række fælles retningslinjer i kraft på universitetet for hhv. adjunktpædagogikum, kompetenceudvikling af ph.d.-vejledere og brug af undervisningsportfolio ved lektor- og professoransøgninger, og det er en del af universitetets strategi frem mod 2016 at hæve og udvikle undervisningskvaliteten. Også i strategien frem mod

2016 på fakultetsniveau er der en målsætning om, at jurauddannelserne skal tilbyde forskningsbaseret undervisning, der bygger på de bedste pædagogiske og didaktiske principper (dokumentationsrapporten, s. 45).

I januar 2013 ansatte Det Juridiske Fakultet en lektor i universitetspædagogik med henblik på at forbedre og understøtte det pædagogiske og didaktiske fundament for den udbudte undervisning. Vedkommende forsker i universitetspædagogik med fokus på retsvidenskab og underviser i studieteknik og læringsprocesser på bacheloruddannelsens 1. semester. Da den nye studieordning for bacheloruddannelsen blev indført i 2011, blev der også indført et årligt heldags pædagogisk fagseminar, som lektoren også er ansvarlig for. Undervisere, der ikke tidligere har undervist efter fakultetets undervisningsprincipper, skal deltage i seminaret. Her holder underviserne prøveoplæg for hinanden og får mulighed for at diskutere forskellige didaktiske modeller og værktøjer, og hvordan læringsmål bedst kan formuleres. I forbindelse med studiereformen på bacheloruddannelsen blev der også udarbejdet en beskrivelse af en række værktøjer, som underviserne kan bruge i forbindelse med aktiverende undervisning (dokumentationsrapporten, s. 46, bilag 4.10 og 4.11 og supplerende oplysninger af 20. januar 2015). Det er redskaber, som underviserne kan bruge, når de skal udarbejde beskrivelser af de enkelte fag.

Ved ansættelse af DVIP'er foretager faglederen den faglige bedømmelse af ansøgerne. Her lægges der eksempelvis vægt på, om ansøgeren har haft undervisning og fået et godt eksamensresultat i det pågældende fag. Endvidere vurderes det især for eksterne lektorer, om de har yderligere kvalifikationer som fx tidligere undervisning samt tidligere publikationer inden for og praktisk erfaring med fagområdet. Hvis vurderingen fører til ansættelse, skal den pågældende deltage i et pædagogisk seminar som forberedelse til undervisningen (supplerende oplysninger af 20. januar 2015).

Faglederne afholder i forbindelse med opstarten af et undervisningsforløb på bacheloruddannelsen et fagmøde forud for semesteret. Her bliver indholdet i faget og lektionsplanerne gennemgået. Det sker også på de større kandidatuddannelsesfag, hvor der er flere DVIP'er tilknyttet (supplerende oplysninger af 20. januar 2015).

På kandidatuddannelsen skal de studerende bestå mindst et fagelement, der udbydes på et fremmedsprog. Akkrediteringspanelet bemærker i den forbindelse, at universitetet ikke har oplyst, hvordan undervisernes fremmedsprogskompetencer sikres.

I forlængelse af at en stor del af uddannelsernes vejledning i forbindelse med bachelorprojekter forestås af DVIP'er, bemærker akkrediteringspanelet positivt, at alle vejledere, der vejleder studerende i deres bachelorprojekter, årligt inviteres til at deltage i et pædagogisk fagseminar med særligt fokus på forskellige elementer af vejledning, herunder eksempelvis problemformulering (supplerende oplysninger af 20. januar 2015). Det fremgår ikke, om invitationen også omhandler specialevejledere, og panelet anser det for kritisk, hvis det ikke er tilfældet.

Under besøget sagde enkelte studerende, at noget af den undervisning, der forestås af ph.d.-studerende, bliver oplevet som utilstrækkelig. Der, hvor de studerende oplever undervisningen som utilstrækkelig, tilskynder det dem til at følge andre hold end det, de er tilmeldt. Generelt oplever de studerende dog undervisernes pædagogiske kompetencer som gode.

Akkrediteringspanelet vurderer, at underviserne er pædagogisk kvalificerede.

Har de studerende mulighed for udlandsophold?

Gælder for både bachelor- og kandidatuddannelsen

På 5. semester af bacheloruddannelsen er der ikke skemalagt obligatoriske fag, og de studerende kan derfor placere et udlandsophold her uden at gå glip af obligatoriske fag. Kandidatuddannelsen er efter de to obligatoriske fagelementer på 1. semester sammensat af valgfrie elementer. Det giver den studerende gode muligheder for at placere et udlandsophold der, hvor han eller hun synes, det passer bedst ind i det toårige forløb.

Fakultetet har fastlagt en procedure for ansøgning om forhåndsgodkendelse og endelig godkendelse af merit. Under et udvekslingsophold skal en fuldtidsstuderende læse, hvad der svarer til 30 ECTS-point på et halvt år og 60 ECTS-point, hvis opholdet har en varighed af et år. Den studerende er ved hjemkomsten forpligtiget til at

meritoverføre alle fag, der er bestået på værtsinstitutionen. Derudover skal den studerende skrive en rapport om opholdet, som andre studerende kan anvende i deres planlægning og informationssøgning i forbindelse med et udlandsophold (dokumentationsrapporten, s. 47).

Akkrediteringspanelet vurderer, at det er muligt for de studerende at vælge et udlandsophold, uden at det er studietidsforlængende.

Kriterium V: Intern kvalitetssikring og -udvikling

Kvalitetssikringen af uddannelsen er i overensstemmelse med de europæiske standarder og retningslinjer for de videregående uddannelsesinstitutioners interne kvalitetssikring af uddannelser og er velfungerende i praksis.

Uddybning:
Institutionen sikrer, at:

- der gennemføres løbende kvalitetssikring og -udvikling af uddannelsens tilrettelæggelse og gennemførelse, herunder indsamling, analyse og anvendelse af relevant information og de studerendes evaluering af undervisningen,
- der gennemføres periodiske evalueringer af uddannelsen med inddragelse af aftagere og øvrige relevante interessenter,
- dele af uddannelsen, som gennemføres uden for institutionen, herunder praktik, kliniske forløb og uddannelsesdele, der gennemføres i udlandet, omfattes af det systematiske kvalitets-sikringsarbejde,
- uddannelsens fysiske faciliteter, og materielle ressourcer er relevante for at realisere målene for læringsudbyttet.

Vurdering for bacheloruddannelsen

Kriteriet er delvist tilfredsstillende opfyldt.

Akkrediteringspanelet vurderer, at det kun i nogen grad er sandsynliggjort, at der er en tilstrækkelig administrativ understøttelse af uddannelsen. Panelet har tillagt forholdet særlig vægt set i lyset af det store antal studerende, der er indskrevet på uddannelsen.

Akkrediteringspanelet vurderer, at der løbende arbejdes med kvalitetssikring og -udvikling af uddannelsen og dens tilrettelæggelse og gennemførelse. Universitetet indsamler, analyserer og anvender relevant information, herunder de studerendes evaluering af undervisningen. Relevante aftagere involveres løbende i kvalitetssikringsarbejdet for uddannelsen, og for så vidt angår periodiske evalueringer af hele uddannelsen med inddragelse af aftagere er der udarbejdet et overordnet koncept herfor.

Uddannelsens fysiske forhold og ressourcer monitoreres desuden løbende gennem bl.a. undervisningsmiljøundersøgelser.

Vurdering for kandidatuddannelsen

Kriteriet er delvist tilfredsstillende opfyldt.

Akkrediteringspanelet vurderer, at det kun i nogen grad er sandsynliggjort, at der er en tilstrækkelig administrativ understøttelse af uddannelsen. Panelet har tillagt forholdet særlig vægt set i lyset af det store antal studerende, der er indskrevet på uddannelsen

Akkrediteringspanelet vurderer, at der løbende arbejdes med kvalitetssikring og -udvikling af uddannelsen og dens tilrettelæggelse og gennemførelse. Universitetet indsamler, analyserer og anvender relevant information, herunder de studerendes evaluering af undervisningen. Relevante aftagere involveres løbende i kvalitetssikringsarbejdet for uddannelsen, og for så vidt angår periodiske evalueringer af hele uddannelsen med inddragelse af aftagere er der udarbejdet et overordnet koncept herfor.

Uddannelsens fysiske forhold og ressourcer monitoreres desuden løbende gennem bl.a. undervisningsmiljøundersøgelser.

Den samlede vurdering af kriteriet er baseret på vurderinger af følgende forhold:

Bliver information om uddannelseskvaliteten løbende indsamlet og anvendt?

Gælder for både bachelor- og kandidatuddannelsen

Det Juridiske Fakultets kvalitetssikringspolitik er bygget op omkring de syv standarder, der findes i de europæiske standarder for universiteternes interne kvalitetssikring[4], og det er det samme kvalitetssikringssystem, der udgør rammerne for kvalitetssikringsarbejdet på både bachelor- og kandidatuddannelsen i jura (dokumentationsrapporten, s. 48).

Fakultetet har i 2012, med revision i juni 2014, udarbejdet et notat, som beskriver proceduren for ledelsesinformation samt offentliggørelse af information vedrørende kvalitetssikring af uddannelser på Det Juridiske Fakultet. Her er formålet med ledelsesinformation beskrevet, og det fremgår, hvem der har ansvaret for at generere data, og hvem der har ansvaret for at vurdere informationerne, og desuden fremgår reglerne for offentliggørelse. Proceduren konkretiseres i et skema for ledelsesinformation, der for alle fakultetets ledelsesinformationer på uddannelsesområdet viser en oversigt over, hvor ofte data skal indsamles, hvem der er ansvarlig for indsamlingen, hvem der er ansvarlig for opfølgning, og evt. standarder for, hvornår opfølgning er påkrævet[5] (dokumentationsrapporten, s. 48).

Af skemaet for ledelsesinformation fremgår det fx, at fakultetets ledelsessekretariat har ansvaret for en gang årligt at indsamle en række nøgletal for uddannelsen. Det gælder bl.a. antallet af studerende, der er blevet optaget, og hvor mange der har færdiggjort en grad, samt uddannelsernes bestandtal og frafaldstal. STÅ-produktionen på uddannelserne beregnes to gange om året, og karaktergennemsnittet beregnes for alle fag på bacheloruddannelsen og for kurser på kandidatuddannelsen. VIP/DVIP-ratioen og stud/VIP-ratioen opgøres årligt. Nøgletal om gennemførelsestid og forsinkelse modtager fakultetets ledelsessekretariat fra Københavns Universitet centralt.

De relevante informationer er tilgængelige for studieledelsen i fakultetets ledelsesinformationssystem (se fodnote 6).

Som det fremgår af kriterium II, har fakultetet ikke fastlagt en grænseværdi for VIP/DVIP-ratioen og stud/VIP-ratioen. I stedet vil ledelsen foretage en konkret vurdering af, om handling er påkrævet, ud fra "nøgletal, evalueringer, faglige og politiske vurderinger, med baggrund i hvilke andre overordnede prioriteringer og forhold der gør sig gældende på fakultetet på det givne tidspunkt" (dokumentationsrapporten, s. 50). Københavns Universitet har centralt fastlagt, at frafaldet på første år af bacheloruddannelsen og på kandidatuddannelsen samlet set ikke må overstige 13 %.

Af proceduren for ledelsesinformation samt offentliggørelse af information vedrørende kvalitetssikring af uddannelser på Det Juridiske Fakultet fremgår det, at dekanen er overordnet ansvarlig for fakultetets ledelsesinformation. Det er også dekanen, der i skemaet for ledelsesinformation står som ansvarlig for opfølgningen på langt størstedelen af de indsamlede nøgletal og evalueringer, der er en del af kvalitetssikringssystemet. Det fremgår dog også af proceduren, at uddannelseslederen er ansvarlig for, at ledelsesinformationen bliver inddraget i den løbende monitorering og kvalitetssikring af al undervisning og uddannelse på fakultetet. Studielederen for de enkelte uddannelser er ansvarlig for at udarbejde en årlig uddannelsesredegørelse til dekanen, jf. retningslinjerne om årlige uddannelsesredegørelser på Københavns Universitet. De nærmere retningslinjer for årlige uddannelsesredegørelser og uddannelsesevalueringer er under udarbejdelse på fakultetet, der skal udarbejde den første uddannelsesredegørelse i januar 2015 for studieåret 2013/14 (supplerende oplysninger af 20. januar 2015).

Ledelsesinformationen indgår i ledelsens opfølgning på Det Juridiske Fakultets strategi for 2012-16, hvor der mindst to gange årligt gøres status og justeres. De relevante ledelsesinformationer tilgår ligeledes studienævn og studieledere (dokumentationsrapporten, s. 50).

[4] http://jura.ku.dk/pdf/kvalitetssikring/kvalitetssikringspolitik-for-uddannelsesomraadet.pdf.
[5] http://jura.ku.dk/pdf/kvalitetssikring/procedure-for-ledelsesinformation.pdf og http://jura.ku.dk/pdf/kvalitetssikring/skema_for_ledelsesinformation.pdf/.

I forbindelse med reformen af uddannelserne har fakultetet også revideret retningslinjerne for evalueringen af den udbudte undervisning, med henblik på at evalueringsformen skal afspejle det faglige og pædagogiske undervisningssigte. Den nuværende evalueringsmodel har været i brug siden efteråret 2011 (dokumentationsrapporten, s. 49).

Det er studielederens ansvar at udarbejde en evalueringsplan forud for studieårets begyndelse. Evalueringsplanen skal godkendes af studienævnet og skal indeholde følgende oplysninger:

- Hvilke fag og kurser der som minimum skal evalueres
- Evt. specielle fokuspunkter i evalueringen det pågældende studieår
- Hvilke konkrete evalueringsmetoder der benyttes inden for de enkelte evalueringer
- Overordnet tidsplan for evalueringsprocessen (planlægning, afvikling samt opfølgning).[6]

Evalueringsmodellen har tre trin:

- En indledende forventningsafstemning mellem underviser og studerende, som skal finde sted den første undervisningsgang.
- En midtvejsevaluering, der foregår mundtligt, og som der typisk afsættes 15 minutter til.
- En skriftlig slutevaluering, der typisk afsættes 25 minutter til. Alle fag, der udbydes første gang, skal slutevalueres. Herefter skal fagene evalueres, mindst hver anden gang de udbydes. Fag, der har gennemgået en større omlægning, skal ligeledes evalueres (fodnote 7). Hvert hold afleverer én fælles skriftlig evaluering efter drøftelse af de spørgsmål, som fremgår af det spørgeskema, studienævnet har udarbejdet til formålet.

(Dokumentationsrapporten, s. 49).

Ud over det spørgeskema, der skal benyttes til slutevalueringerne, er der udarbejdet en evalueringsguide til de studerende og underviserne, hvor formålet med de enkelte evalueringstrin fremgår sammen med anbefalinger til fremgangsmåden[7] (dokumentationsrapporten, s. 49).

På bacheloruddannelsen suppleres midtvejs- og slutevalueringerne af holdrepræsentantskabsmøder, hvor en studenterrepræsentant for hvert undervisningshold på de enkelte årgange mødes med studielederen, faglederne og studieadministrationen, efter at midtvejs- og slutevalueringerne er gennemført. Her er der mulighed for at drøfte både de enkelte fag og emner, der måtte gå på tværs af de enkelte fagelementer (dokumentationsrapporten, s. 49 og fodnote 7). Universitetet skriver, at denne evalueringsform bliver vægtet højt på bacheloruddannelsen.

For at få feedback på bl.a. studiestarten afholdes der i lighed med holdrepræsentantskabsmøderne et møde for første årgang på 1. semester, og de studerende bliver også bedt om at evaluere deres vejledning i forbindelse med deres bachelorprojekt (hvert andet semester) og speciale (i forbindelse med indlevering) (fodnote 7).

Det er i første omgang faglederens/den fagansvarliges ansvar at følge op på evalueringerne, herunder for bacheloruddannelsen at udarbejde en opsamling af evalueringerne på tværs af holdene på et fagelement. Faglederen/den fagansvarlige skal fremlægge evt. forslag til justeringer på baggrund af evalueringerne for studienævnet, som har nedsat et rådgivende evalueringsudvalg, der løbende behandler undervisningsevalueringerne. Forslag til justeringer på baggrund af evalueringerne skal indstilles til studienævnet (dokumentationsrapporten, s. 51). Studienævnet har et skema, der bruges til tilbagemelding til relevante aktører. Resultaterne af evalueringsarbejdet og evt. opfølgninger samles i en årlig evalueringsrapport, der tilgår dekanen. I rapporten opdeles årets evaluerede fagelementer bl.a. i tre kategorier: en kategori, hvor fagelementet/undervisningen/eksamenen/vejledningen generelt fungerer særlig godt og kan bruges som inspiration, en kategori, hvor fagelementet mv. generelt fungerer godt, men har delområder, der kan forbedres, og endelig en kategori, hvor der foreligger et klart behov for justeringer. Rapporten skal også indeholde en status på tidligere opfølgningsinitiativer (se fodnote 7).

[6] http://jura.ku.dk/pdf/kvalitetssikring/Retningslinier_for_evalueringsprocedure.pdf.
[7] http://jura.ku.dk/pdf/kvalitetssikring/Evalueringsguide-undervisere.pdf.

I dokumentationsmaterialet er der givet eksempler på justeringer foretaget på baggrund af evalueringer og holdrepræsentantskabsmøder. Studienævnet har fx besluttet at ændre på eksamensformen i en række fagelementer, ligesom modulernes rækkefølge på 3. semester af bacheloruddannelsen er ændret med henblik på at give de studerende en mere jævn arbejdsbelastning (dokumentationsrapporten, s. 52).

Under besøget gav ledelsen udtryk for, at lave svarprocenter i forbindelse med evalueringsarbejdet er en udfordring. Underviserne udtrykte, at de på bacheloruddannelsen havde stor gavn af møderne med holdrepræsentanterne, der i flere tilfælde havde medført justeringer i undervisningsmaterialer og undervisningsplaner.

De studerende kunne under besøget kun i nogen grad genkende de tre trin i evalueringsmodellen. De bachelorstuderende var bekendt med holdrepræsentantskabsmøderne, hvor de også møder op, men de tilkendegav også, at de ikke nødvendigvis føler sig hørt.

Universitetet skriver i den forbindelse, at der lægges stor vægt på at gå i dialog med de studerende og få feedback. Derudover arbejder fakultetet for at udbrede kendskabet til evalueringsmodellen til de studerende (høringssvaret, s. 17).

Som det fremgår ovenfor, bliver karaktergennemsnittet beregnet for alle fagelementer, og oplysningerne indgår i den årlige beretning, som censorformandskabet afgiver til fakultetet, hvor relevante forhold ved det foregående års eksamener bliver opsummeret. Rapporten tilgår ledelsen og studienævnet, der har behandling af censorevaluering i oktober og marts (dokumentationsrapporten, s. 52).

Som det fremgår under kriterium I, har fakultetet gennemført en dimittendundersøgelse i 2012 og i 2014, og fakultetet planlægger at gennemføre en ny dimittendundersøgelse i 2016, hvor de første studerende fra den nye studieordning på bacheloruddannelsen forventes at have færdiggjort uddannelsen. Svarprocenten i 2014 var lav, og fakultetet henviser desuden til, at Københavns Universitet centralt fra 2015 vil overtage arbejdet med dimittendundersøgelserne, der herefter vil blive gennemført hvert tredje år (dokumentationsrapporten, s. 42). Af procedurerne for heltidsstudienævnets kvalitetssikringsopgaver fremgår dimittendundersøgelserne fra medio 2015[8].

Relevante eksterne kvalitetssikringsinformationer, såsom ledighedsstatistik og nøgletal fra Københavns Universitet, Styrelsen for Universiteter og Internationalisering, Danske Universiteter, Djøf og DS, kan nås via links fra fakultetets hjemmeside for kvalitetssikring og samles hvert tredje år i en rapport, som dekanen er ansvarlig for at følge op på, hvis ledighedstallene hentet fra a-kassen er over gennemsnittet for hovedområdet +/- 10 %, som er en grænseværdi fastsat af Københavns Universitet centralt (se fodnote 6).

Akkrediteringspanelet bemærker, at nogle procedurer for indsamling og distribuering af ledelsesinformation er relativt nye eller ved at blive omlagt og derfor fortsat skal forankres i fakultetets kvalitetssikringsarbejde.

Akkrediteringspanelet bemærker positivt, at fakultetet i forbindelse med studiereformen har justeret de anvendte evalueringsmetoder, men det er i samme forbindelse kritisk, at de studerende under besøget på trods af en relativt omfattende evalueringsmodel ikke oplevede, at de bliver hørt. Det er særlig kritisk set i lyset af den omstillingsproces, uddannelserne er ved at gennemgå.

Samlet set vurderer akkrediteringspanelet dog, at der løbende og systematisk indsamles og anvendes information om uddannelsernes kvalitet.

Bliver den samlede uddannelse periodisk evalueret med inddragelse af aftagere og øvrige relevante interessenter?

Gælder for både bachelor- og kandidatuddannelsen

Fakultetet oplyser, at det fremover vil anvende det fælles koncept for uddannelsesevaluering med ekstern deltagelse, som udrulles på Københavns Universitetet i efteråret 2014. Det fremgår af retningslinjerne fra juli 2014, at

[8] http://jura.ku.dk/pdf/kvalitetssikring/Procedure_for_studien_vnets_kvalitetssikringsopgaver.pdf.

der skal gennemføres en uddannelsesevaluering med deltagelse af eksterne eksperter mindst hvert sjette år. En ekstern ekspert er defineret som en person med stor viden om uddannelsens faglige indhold og kontekst eller en person, der kan bidrage med et tværfagligt perspektiv på uddannelsen. Eksterne eksperter kan fx være kernefaglige eksperter, repræsentanter fra censorkorps, aftagerrepræsentanter, didaktikere eller repræsentanter for interesseorganisationer. Det tilstræbes, at der indgår en studerende fra en anden uddannelse blandt de eksterne eksperter. Studieledelsen indstiller til dekanen, hvilken type eksterne eksperter der er relevant i forbindelse med de specifikke problemstillinger på uddannelsen[9]. Det er fakultetet selv, der vælger, hvordan eksperterne inddrages. Det fremgår ikke af materialet, at fakultetet på nuværende tidspunkt har fastlagt principper eller procedurer for, hvilke eksterne eksperter man ønsker at inddrage i processen, og heller ikke hvor mange eller hvornår, men af universitetets centrale retningslinjer fremgår det, at det af proceduren fx skal fremgå, hvem der er ansvarlig for processen, hvem der godkender uddannelsesevalueringens konklusioner og handlingsplaner, og hvem der er ansvarlig for at følge op (se fodnote 10).

Uddannelsesevalueringerne skal som minimum indeholde tre elementer:

- En analyse af kvantitativ og kvalitativ ledelsesinformation – befinder uddannelsen sig inden for de kvantitative parametre, som fakultetet har fastsat for uddannelsen? Har resultat af fx undervisningsevalueringer og dialog med dimittender og aftagerpaneler givet anledning til ændringer?
- En status for uddannelsen – hvordan går det med uddannelsen og de studerendes fremdrift? Hvad er der sket siden sidst? Evt. opfølgning på/evaluering af initiativer, der blev igangsat efter den forrige uddannelsesevaluering.
- En kortlægning af uddannelsens fremtidsperspektiver – hvor bevæger uddannelsen sig hen? Er der behov for uddannelsesstrategiske satsninger, dvs. indgreb på længere sigt? Hvad anbefaler de eksterne eksperter? På baggrund heraf udarbejdes der en handlingsplan for den følgende seksårige periode. Det er hensigten, at der skal følges op på evt. handlingsplaner i de årlige uddannelsesredegørelser (se fodnote 10).

Efter dekanens godkendelse sendes uddannelsesevalueringen til universitetets ledelsesteam.

Akkrediteringspanelet bemærker, at periodiske evalueringer af uddannelserne *med inddragelse af aftagere og øvrige relevante interessenter* i 2013 blev et nyt krav til institutionerne i forbindelse med uddannelsesakkreditering. Bekendtgørelsens krav på dette område svarer ikke til de mere omfattende krav, som bekendtgørelsen i forbindelse med institutionsakkreditering stiller til *regelmæssige evalueringer af uddannelserne med inddragelse af eksterne eksperter*. Men kravene i forbindelse med uddannelsesakkreditering kan ses som et første skridt i retning af at opfylde de krav, som institutionsakkreditering stiller.

Fakultetets primære dialog med eksterne parter sker gennem fakultetets aftagerpanel og censorformandskabet for de to uddannelser. Der afholdes mindst to årlige møder med aftagerpanelet og censorformandskabet og et møde med censorkorpset hvert andet år. Når der udarbejdes nye studieordninger, eller fakultetet foretager væsentlige ændringer i de eksisterende, sendes de i høring hos både aftagerpanelet og censorformandskabet i overensstemmelse med fakultetets procedure for kvalitetssikring af studieordninger og kursusudbud på Det Juridiske Fakultet og proceduren for ekstern monitorering[10] (dokumentationsrapporten, s. 52).

Fakultetet skriver, at både censorformandskabets og aftagerpanelets anbefalinger aktivt bliver inddraget i fakultetets strategiske uddannelsesplanlægning. Det har, jf. kriterium I, fx været tilfældet i forbindelse med den reform af uddannelserne, som fakultetet har gennemført på bacheloruddannelsen og står over for at videreføre på kandidatuddannelsen. Reformarbejdet har været inddelt i fire faser: 1) udvikling af visioner og kompetenceprofil for de to uddannelser, 2) principielle krav til jurauddannelsen 3) fra principper og krav til en ny studieordning og 4) gennemførelse. Aftagerpanelet har fx i første fase bidraget til ideer og kommentarer til fakultetets vision og har mellem fase 2 og 3 deltaget i debatmøder om læringsstrategier og studie- og fagstrukturer. Det fremgår at yderli-

[9] http://uddannelseskvalitet.ku.dk/docs/Retningslinjer_for_uddannelsesevaluering_rev.pdf.
[10] http://jura.ku.dk/pdf/kvalitetssikring/procedure-for-kvalitetssikring-af-studieordninger.pdf og http://jura.ku.dk/pdf/kvalitetssikring/procedure-for-intern-og-ekstern-monitorering.pdf.

gere aftagere (aftagerpanel-plus) også har været indkaldt i den sammenhæng, men det fremgår ikke hvilke (dokumentationsrapporten, s. 53).

Den seneste studieordning for bacheloruddannelsen blev bl.a. udarbejdet på baggrund af opfordringer fra aftagerpanelet, der så et behov for juridiske kandidater med bedre samarbejdsevner og skærpede metodiske kompetencer. Aftagerpanelet tilkendegav, at der i den eksisterende studieordning var for stort fokus på viden om den materielle ret frem for kritisk, selvstændig tænkning, og at undervisningen i højere grad burde være problembaseret (bilag 1.5). Aftagerpanelets ønsker er blevet imødekommet i forbindelse med studiereformen, der bl.a. har medført et større fokus på metodeundervisning og -anvendelse og på de studerendes opøvelse af analyse- og forståelseskompetencer gennem fx casebaseret undervisning og gruppearbejde (dokumentationsrapporten, s. 21).

I 2012 blev en revisionsproces påbegyndt, og også her blev det udvidede aftagerpanel og en censortaskforce inddraget gennem en workshop, hvor uddannelsernes kompetenceprofiler blev drøftet med udgangspunkt i, hvilken viden og hvilke færdigheder og kompetencer fremtidens jurister skal have. Her henviser fakultetet også til den feedback, DVIP'erne har givet på de pædagogiske seminarer, fakultetet har afholdt de seneste tre år i forbindelse med reformen. Det har bl.a. givet input til eksamensformer og forslag om øget skriftlighed hos de studerende (dokumentationsrapporten, s. 53).

Akkrediteringspanelet noterer sig, at det ikke fremgår, hvornår den første periodiske evaluering af uddannelserne med inddragelse af aftagere og øvrige relevante interessenter vil blive gennemført. Samtidig vurderer panelet, at der på uddannelserne er en lang tradition for inddragelse af eksterne parter. De involveres både i afviklingen af uddannelsen og i forbindelse med studiereformen i vurderingen af både enkelte elementer og hele uddannelsen. Panelet vurderer derfor, at uddannelsen har et godt udgangspunkt for at styrke den systematiske inddragelse af aftagere og øvrige relevante interessenter ved at gennemføre periodiske evalueringer af uddannelserne.

Sikrer uddannelsen/udbuddet løbende de nødvendige fysiske faciliteter og materielle ressourcer?

Gælder for både bachelor- og kandidatuddannelsen

Det Juridiske Fakultet har til huse i indre by i København, hvor der er begrænsede muligheder for at styrke det fysiske undervisnings- og studiemiljø, da en række lokaler er fredede. Samtidig skal fakultetet i 2016 flytte til nye bygninger på Københavns Universitets Søndre Campus, og en renovering på nuværende tidspunkt vil derfor være for kostbar (dokumentationsrapporten, s. 54).

Fakultetet gennemfører en undervisningsmiljøvurdering (UMV) hvert tredje år, der ud over at spørge om de studerendes fysiske, psykiske og æstetiske undervisningsmiljø omfatter spørgsmål om de studerendes tilfredshed med administration, kommunikation og it. Fakultetet udarbejder konkrete handlingsplaner på baggrund af UMV'en, der godkendes af uddannelsesledelsen, og efterfølgende bliver relevante fagpersoner på fakultetet og fakultetets studenterorganisationer inddraget i at gennemføre handlingsplanerne. Studienævnet bliver løbende informeret om arbejdet. Den seneste undersøgelse blev gennemført i 2013. Fakultetet skriver, at undersøgelsen bl.a. viste, at de studerende på jura er mere utilfredse med det fysiske studiemiljø end gennemsnittet på Københavns Universitet. De studerende efterspurgte et samlingspunkt i form af fx en kantine, flere læsepladser og bedre adgang til trådløst netværk (dokumentationsrapporten, s. 53 f.). I tillæg til UMV'en besigtiger dekanen sammen med en studenterrepræsentant fra studienævnet fakultetets lokaler forud for hver semesterstart (dokumentationsrapporten, s. 55).

Læringsformen på uddannelserne er baseret på stor studenteraktivitet samt gruppearbejde, og fakultetet skriver, at man derfor sikrer, at både undervisningslokaler og grupperum er indrettet, så de matcher det behov. Det gælder fx bordopstilling og fleksibilitet i form af mobile møbler, flere tavler mv. Ikke alle lokaler tilfredsstiller dog på nuværende tidspunkt behovet. De grupperum, der er, kan de studerende booke en måned frem ad gangen (dokumentationsrapporten, s. 54).

Akkrediteringspanelet bemærker positivt, at uddannelsernes flytning til Søndre Campus vil samle alle studerende og medarbejdere på én lokalitet. Samtidig skriver fakultetet, at undervisningslokalerne vil blive indrettet, så de understøtter de valgte læringsprocesser, og der vil være studiepladser både i en stille læsesal, i grupperum og på

mere åbne arealer. Flytningen vil derfor formodentlig løse en række af de problemstillinger, de studerende på nuværende tidspunkt oplever med manglende samlingspunkter og et begrænset antal læsepladser.

Under besøget blev der rejst kritik fra de studerendes side af den administrative understøttelse af uddannelsen. De pegede bl.a. på, at tilmelding til valgfag ikke fungerer særlig godt, og at systemet enten er sat forkert op eller bryder ned. De studerende har også oplevet, at deres obligatoriske fag er blevet placeret, så de tidsmæssigt overlapper, hvilket dog blev rettet. Der blev også rettet en kritik mod for sent udmeldt pensum, hvilket betyder, at det ikke er muligt for de studerende at indkøbe litteraturen rettidigt. Endelig tilkendegav de studerende, at de oplever, at studieadministrationen ikke har åbent i det nødvendige omfang, og at de oplever det uhensigtsmæssigt, at studieadministrationen er afskærmet af studieinformationen, der kun formidler de beslutninger, administrationen har truffet.

Også flere undervisere har oplevet udfordringer med hensyn til den administrative understøttelse af uddannelsen, men konkretiserede ikke udfordringerne yderligere. Ledelsen fortalte, at den var opmærksom på de rejste problemstillinger, som den tilkendegav at arbejde med. Det fremgik under besøget, at studieadministrationen har åbent for personlig henvendelse tre dage ugentligt i i alt ti timer, og at det tilstræbes at besvare skriftlige henvendelser fra de studerende inden for fem dage.

Universitetet forklarer i høringssvaret, at studieadministrationen "har arbejdet på at opbygge end-to-end processer, teamopbygning, samarbejde på tværs af serviceenhederne og delegation til ledere og medarbejdere samt opbygning af en kultur, der [bl.a.] bygger på service, effektivitet og kvalitet (…)" (høringssvaret, bilag 6, s. 14), Der er blevet gennemført serviceundersøgelser i 2013 og 2014, hvor ca. 20 % af de studerende har besvaret undersøgelsen. Resultaterne viser, at de studerende oplever et forbedret serviceniveau i 2014 sammenlignet med 2013, men at vurderingen stadig ligger under gennemsnittet for Københavns Universitet.

Derudover har universitetet vedlagt de administrative aftaler for enhederne i studieadministrationen for 2015. Det Juridiske Fakultet har arbejdet med aftaler for administrationen siden 2010. Aftalerne er baseret på principper for projektledelse og er udarbejdet i dialog med medarbejderne og på baggrund af fakultetsledelsens rammer og prioritering af opgaver for 2015. Aftalerne er ifølge universitetet en vigtig del af fakultetets strategiopfølgning og fungerer som pejlemærker i den løbende prioritering af mål og projekter (høringssvaret, bilag 6, s. 19).

Universitetet tilkendegiver desuden, at der løbende og efter et fast årshjul udarbejdes ledelsesinformation vedr. antallet af sager og klager samt henvendelser til studievejledningen og studieinformationen (høringssvaret, bilag 6, s. 58).

Endelig henviser universitetet til, at studieadministrationens sagsbehandling blev gennemgået af Kammeradvokaten i 2014. Redegørelsen, som er dateret 30. marts 2015, tager udgangspunkt i en sagsgennemgang af 50 tilfældigt udvalgte afgørelsessager, som administrationen har behandlet (høringssvaret, bilag 7, s. 3).

Kammeradvokaten konkluderer og anbefaler følgende: "Efter en gennemgang af sagerne er det overordnet min opfattelse, at sagsbehandlingen hos fakultetet er af god kvalitet. I hovedparten af de gennemgåede sager er der ikke påvist væsentlige fejl eller mangler, ligesom sagsbehandlingstiden i sagerne samlet set vurderes at være acceptabel for sager af den pågældende type, uden at der for mig at se har været unødvendige sagsbehandlingsskridt eller "døde perioder"." (høringssvaret, bilag 7, s. 5)

Samtidig er det Kammeradvokatens opfattelse "at sagsbehandlingen set fra et kvalitativt perspektiv kan forbedres, og at sagsbehandlingen kan optimeres væsentligt. Det væsentligste udestående er, at afgørelserne ofte træffes på baggrund af en praksis, som hverken internt eller eksternt er dokumenteret, og som heller ikke fremgår af afgørelserne på en tydelig måde. Dette er både vanskeligt foreneligt med forvaltningslovens begrundelseskrav og indebærer risiko for uensartet behandling, fejl, mangelfuld sagsoplysning og øget ressourceforbrug på grund af uklarhed og unødvendige sagsbehandlingsskridt" (Høringssvaret, bilag 7, s. 5-6).

Universitetet oplyser, at der netop er i gangsat en proces med henblik på at forbedre sagsbehandlingsområdet og implementere Kammeradvokatens anbefalinger (høringssvaret, bilag 6, s. 17).

Akkrediteringspanelet vurderer, at universitetet monitorerer og følger op på, om de nødvendige faciliteter er til rådighed, så de studerende kan gennemføre uddannelserne og nå det samlede mål for læringsudbytte. Samtidig vurderer panelet, at det er kritisk, at de studerende og underviserne oplever, at den studieadministrative understøttelse af uddannelserne ikke er velfungerende og tilstrækkelig, og at de oplever, at udfordringerne har stået på gennem længere tid. Panelet bemærker positivt på baggrund af høringssvaret, at universitetet gennem de administrative aftaler, ledelsesopfølgningen og Kammeradvokatens undersøgelse kontinuerligt arbejder for at skabe en god og effektiv studieadministration. Panelet vurderer dog samtidig, at kritikken fra de studerende og ansatte i højere grad vedrører mere praktiske aspekter af studieadministrationens drift, mens Kammeradvokatens undersøgelse omhandler studieadministrationens konkrete sagsbehandling. Panelet fastholder derfor vurderingen, at der ikke er en tilstrækkelig studieadministrativ understøttelse af uddannelserne.

Om akkrediteringen

Lovgrundlag

En akkrediteringsvurdering af en uddannelse er en faglig vurdering af, om uddannelsen lever op til foruddefinerede kriterier. Denne akkrediteringsvurdering er foretaget med udgangspunkt i de kriterier for uddannelsers kvalitet og relevans, som er fastlagt i bekendtgørelse nr. 745 af 24.6.2013 (Bekendtgørelse om akkreditering af videregående uddannelsesinstitutioner og godkendelse af nye videregående uddannelser).

Metode og proces

Akkrediteringsprocessen bygger på metodiske elementer, som er internationalt anerkendte, og på de europæiske standarder og retningslinjer for kvalitetssikring af videregående uddannelse. Hovedelementerne i akkrediteringsprocessen er, at institutionen indsender sit skriftlige materiale for at vise, hvordan kriterierne er opfyldt, at et fagligt akkrediteringspanel vurderer dette, og at der udarbejdes en akkrediteringsrapport, som offentliggøres.

AI har tilrettelagt akkrediteringsprocessen med det formål at sikre en transparent proces og tilvejebringe et solidt dokumentationsmateriale, som akkrediteringspanelet kan foretage sin vurdering på baggrund af.

Processen skitseres kort herunder. En uddybning af processen findes i AI's *Vejledning til uddannelsesakkreditering. Eksisterende uddannelser og udbud*, som er tilgængelig på www.akkr.dk.

- Institutionen har været inviteret til et vejledende informationsmøde om akkrediteringsopgaven.
- Institutionen har indsendt redegørelsen og bilag for at vise, hvordan de opfylder kriterierne. Kravene til den skriftlige dokumentation fremgår af *Vejledning til uddannelsesakkreditering. Eksisterende uddannelser og udbud.*
- Akkrediteringspanelet og AI har analyseret materialet ud fra de kriterier, som er fastlagt for akkreditering af eksisterende uddannelser og udbud, og har bedt institutionen om at indsende supplerende oplysninger ved tvivlsspørgsmål.
- Akkrediteringspanelet og AI har været på besøg på uddannelsesinstitutionen.
- AI har udarbejdet akkrediteringsrapporten på baggrund af institutionens skriftlige materiale og besøget samt akkrediteringspanelets analyse og vurdering heraf. Rapporten er godkendt af akkrediteringspanelet.
- Rapporten har været i høring på uddannelsesinstitutionen. Hvis institutionen har indsendt et høringssvar, der har givet anledning til ændringer i vurderinger i rapporten, vil det fremgå i det følgende afsnit om sagsbehandling.
- AI har sendt den endelige akkrediteringsrapport til Akkrediteringsrådet og har samtidig offentliggjort rapporten på www.akkr.dk. Akkrediteringsrapporten danner grundlag for Akkrediteringsrådets afgørelse om positiv uddannelsesakkreditering, betinget positiv uddannelsesakkreditering eller afslag på uddannelsesakkreditering.
- Akkrediteringsrådet meddeler sin afgørelse til uddannelsesinstitutionen og Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Sagsbehandling

Ansøgningen er modtaget 1. juli 2014.

Akkrediteringsrapporten er sendt i høring hos institutionen 23. marts 2015.

Høringssvaret har ikke medført ændringer i kriterievurderingerne for så vidt angår bacheloruddannelsen.

Høringssvaret har medført, at indstillingen om akkreditering for kandidatuddannelsen er ændret fra betinget positiv akkreditering til positiv akkreditering. Den ændrede indstilling begrundes med, at selvom at der er et stort antal studerende i forhold til antallet af forskere på uddannelsen, har de studerende på kandidatuddannelsen en tilstrækkelig adgang til forskningsmiljøet bag uddannelsen. Dette skyldes, at VIP'erne varetager ca. 60 % af undervisningen, og at undervisningen alene er tilrettelagt som seminarundervisning med under 40 studerende på et hold. Der er dog fortsat den udfordring at kun halvdelen af specialerne vejledes af VIP'er. Universitetet har tilkendegivet, at de i en kommende strategi vil fastsætte et mål om at 80 % af vejledningen skal varetages af VIP'er, da det anses som en "særlig kvalificeret undervisningsopgave". Panelet har også lagt vægt på, at uddannelsen generelt fremstår som velfungerende og understøtter uddannelsens læringsmål, ligesom de studerende finder relevant beskæftigelse efter endt uddannelse.

Akkrediteringsrapporten er behandlet på Akkrediteringsrådets møde 26. juni 2015.

Dokumentation – samlet oversigt

Redegørelse (dokumentationsrapport)
Bilag 1.1. Datagrundlag og definitioner
Bilag 1.2. Rådata fra Danmarks Statistik
Bilag 1.3. Kommissorium for Det Juridiske Fakultets Aftagerpanel
Bilag 1.4. Oversigt over medlemmer af Det Juridiske Fakultets Aftagerpanel
Bilag 1.5. Referater fra fakultetsledelsens møder med Det Juridiske Fakultets Aftagerpanel
Bilag 1.6. Oplæg ved censorarrangement i marts 2012
Bilag 1.7. Rapport - dimittendundersøgelse 2012
Bilag 1.8. Spørgsmål - dimittendundersøgelse 2014
Bilag 1.9. Rapport - dimittendundersøgelse 2014
Bilag 2.1. Rapport om den fremtidige organisering af forskningen ved Det Juridiske Fakultet, 2006
Bilag 2.2. Retningslinjer for forskningscentre ved Det Juridiske Fakultet, 2013
Bilag 2.3. Professorer og centeroversigt
Bilag 2.4. Oversigt over BFI-point
Bilag 2.5. Opgørelsesmetode for publikationer
Bilag 2.6. Overordnet tilknytning mellem fagområder og forskningscentre
Bilag 2.7. Bachelorfag og fagledere
Bilag 2.8. Kandidatfag og fagansvarlige
Bilag 2.9. CV og publikationslister for undervisere der tilrettelægger uddannelserne
Bilag 2.10. Opgørelsesmetode for uddannelsesårsværk
Bilag 3.1. Læringsmål for bachelor- og kandidatuddannelsen sammenlignet med kvalifikationsramme
Bilag 3.2. Læringsmål for bachelorfag sat op over for bacheloruddannelsens samlede mål
Bilag 3.3. Læringsmål for udvalgte kandidatfag sat op over for kandidatuddannelsens samlede mål
Bilag 3.4. Notat om studiereform 2011
Bilag 3.5. Oversigt over adgangsgrundlag ved bacheloroptag 2013
Bilag 4.1. Eksempler på vejledende studieplaner
Bilag 4.2. Detaljerede semesterplaner for bachelor- og kandidatuddannelsen
Bilag 4.3. Strafferet
Bilag 4.4. Institutionel forfatningsret og EU-forfatningsret

Bilag 4.5. Informationsret
Bilag 4.6. Grundlæggende skatteret
Bilag 4.7. Health and Human Right
Bilag 4.8. Praktisk aftaleret
Bilag 4.9. Skabelon for tilrettelæggelse af bachelorfag
Bilag 4.10. Værktøjer til brug for undervisere på Det Juridiske Fakultet
Bilag 5.1. Studienævnstilbagemeldinger på undervisningsevaluering efterår 2013
Følgebrev med rektors godkendelse
Følgebrev fra Dekan Jacob Graff Nielsen
Rektor følgebrev turnus- og genakkreditering juli 2014

- Studieordning for den juridiske bacheloruddannelse ved Københavns Universitet, 2011
- Studieordning for den juridiske kandidatuddannelse ved Københavns Universitet, 2009, samt studieordningen for den juridiske kandidatuddannelse 2014
- 1. juli 2014 er der modtaget supplerende oplysninger vedr. studienævnets plan for tilrettelæggelse af undervisning og eksamen, ansvarsfordeling på uddannelsesområdet, studiemiljø og udvekslingsophold
- 3. december 2014 er der modtaget supplerende oplysninger vedr. forskningsmiljøets publikationer
- 14. januar 2015 er der modtaget supplerende oplysninger vedr. vejledning og samlede læringsmål i studieordningen 2014 for kandidatuddannelsen sammenholdt med kvalifikationsrammen og understøttelsen af uddannelsens samlede mål for læringsudbytte illustreret gennem læringsmål for udvalgte fag på uddannelsen
- 20. januar 2015 er der modtaget supplerende oplysninger vedr. faglig kvalificering af DVIP, uddannelsernes tilrettelæggelse (timetal) og uddannelsesredegørelse

Følgende links er besøgt i den periode, hvor akkrediteringsrapporten er blevet udarbejdet:
- http://ufm.dk/uddannelse-og-institutioner/politiske-indsatsomrader/dimensionering
- http://www.dst.dk/da/Statistik/dokumentation/Nomenklaturer/disco08.aspx
- http://jura.ku.dk/pdf/uddannelsesservice/studiereform2011/laeringsstrategi_vedtaget_210409.pdf
- http://jura.ku.dk/pdf/uddannelsesservice/studiereform2011/laeringsprincipper.pdf
- http://jura.ku.dk/pdf/kvalitetssikring/skema_for_ledelsesinformation.pdf/
- http://jura.ku.dk/pdf/kvalitetssikring/kvalitetssikringspolitik-for-uddannelsesomraadet.pdf
- http://jura.ku.dk/pdf/kvalitetssikring/procedure-for-ledelsesinformation.pdf
- http://jura.ku.dk/pdf/kvalitetssikring/skema_for_ledelsesinformation.pdf/
- http://jura.ku.dk/pdf/kvalitetssikring/Retningslinier_for_evalueringsprocedure.pdf
- http://jura.ku.dk/pdf/kvalitetssikring/Evalueringsguide-undervisere.pdf
- http://jura.ku.dk/pdf/kvalitetssikring/Procedure_for_studien_vnets_kvalitetssikringsopgaver.pdf
- http://uddannelseskvalitet.ku.dk/docs/Retningslinjer_for_uddannelsesevaluering_rev.pdf
- http://jura.ku.dk/pdf/kvalitetssikring/procedure-for-kvalitetssikring-af-studieordninger.pdf
- http://jura.ku.dk/pdf/kvalitetssikring/procedure-for-intern-og-ekstern-monitorering.pdf